

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ KEMAN EĞİTİMİ
ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARI
VE GÖRÜŞLERİ (DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Onur ÖZTÜRKÖĞLU

**TRABZON
Temmuz, 2022**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ KEMAN EĞİTİMİ
ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARI
VE GÖRÜŞLERİ (DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ ÖRNEĞİ)**

**Onur ÖZTÜRKÖĞLU
ORCID: 0000-0003-4669-6202**

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce
Yüksek Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Cahit AKSU
ORCID: 0000-0002-2496-7203**

**TRABZON
Temmuz, 2022**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Onur ÖZTÜRKÖĞLU

07 / 07 / 2022

ÖN SÖZ

Türkiye’de 1989 yılı itibariyle eğitim-öğretim faaliyetine başlayan ‘Güzel Sanatlar Liseleri-Müzik Bölümleri’ öğretim programında yer alan bireysel çalgı dersi ve çalgı dersleri içinde de önemli bir yeri olan keman eğitimi dersi, öğretim programının en temel derslerinden birisi olup, mesleki müzik eğitimi öncesinde öğrencilerin; kemanın temel bilgi, beceri ve tutumlarını kazandırmayı amaçlayan bir derstir.

2019 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını nedeniyle ortaya çıkan pandemi sürecinde tüm öğretim kademeleri gibi Güzel Sanatlar Liseleri de uzaktan eğitim sürecine geçmiştir. Bu araştırma ile Güzel Sanatlar Liseleri keman eğitimi öğretmenlerinin, bu süreçte, kendi uygulamalarını nasıl planladıkları ve yürüttükleri ve bu uygulamalar sürecinde deneyim ve gözlemlerine dayalı olarak geliştirdikleri düşünce ve önerilerin neler olduğunu ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Araştırmamı gerçekleştirme sürecinde her daim yanımda olan, beni destekleyen ve yardımını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli danışmanım Sayın Prof. Dr. Cahit AKSU’ya, çalışmaya katılan Rize, Trabzon, Giresun, Ordu ve Samsun Güzel Sanatlar Liseleri’nde eğitim veren değerli keman eğitimi öğretmenlerine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Eğitim ve çalışma hayatım boyunca desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve varlıklarını her zaman hissettiğim kıymetli annem ve babama sonsuz saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Temmuz, 2022

Onur ÖZTÜRKOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı	2
1. 2. Araştırmanın Önemi	2
1. 3. Varsayımlar.....	3
1. 4. Sınırlılıklar	4
1. 5. Tanımlar	4
2. LİTERATÜR TARAMASI	5
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	5
2. 1. 1. Müzik Eğitimi ve Türleri	5
2. 1. 2. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri.....	5
2. 1. 3. Çalgı Eğitimi.....	10
2. 1. 4. Keman ve Keman Eğitimi.....	12
2. 1. 5. Pandemi ve Türkiye’de Eğitime Yansımaları	14
2. 1. 6. Uzaktan Eğitim	15
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu.....	17
3. YÖNTEM.....	21
3. 1. Araştırma Modeli	21
3. 2. Çalışma Grubu	21
3. 3. Verilerin Toplanması	22
3. 4. Verilerin Analizi	22
4. BULGULAR	23
4. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	23
4. 2. İkinci Alt Problem İlişkin Bulgular ve Yorum.....	25
5. TARTIŞMA	27

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	33
6. 1. Sonuçlar	33
6. 1. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	33
6. 1. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	35
6. 2. Öneriler	36
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	36
6. 2. 2. İleride Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	37
7. KAYNAKLAR.....	38
8. EKLER.....	42
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	46

ÖZET

Güzel Sanatlar Liseleri Keman Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamaları ve Görüşleri (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)

Bu araştırmanın amacı; Güzel Sanatlar Liseleri (Rize, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun) Müzik bölümlerinde görev yapan keman eğitimi öğretmenlerinin özellikle pandemi döneminde başlatılan uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında eğitim öğretimlerini nasıl programladıkları ve bu kapsamda yaptıkları uzaktan eğitim uygulamalarının nitelik ve niceliksel özelliklerini betimleyerek, onların bu konudaki düşüncelerini analiz etmektir.

Çalışma “Betimsel Araştırma Modeli” ile yürütülmüştür. Bu kapsamda, Doğu Karadeniz bölgesinde bulunan Güzel Sanatlar liselerinde aktif olarak keman eğitimi dersi veren ve çalışma grubunu oluşturan 10 keman eğitim öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinde içerik analizleri yapılarak öğretmenlerin uzaktan keman eğitimi ile ilgili uygulamaları ve uzaktan eğitime ilişkin görüş ve önerileri betimlenmiştir.

Buna göre çalışmadan elde edilen bulgular şu şekilde özetlenmiştir. Keman öğretmenlerinin tamamı uzaktan eğitim sürecinde öğrencileriyle; Zoom ve WhatsApp Görüntülü Arama dijital uygulamaları ile derslerini yürütmüşlerdir. Öğretmenlerin %10’u ise bunlara ek olarak Facetime ve Messenger uygulamaları ile derslerini işlediklerini belirtmişlerdir. Keman öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu, uzaktan eğitim süreçleri nedeniyle, yüz yüze eğitimde kullandıkları kaynaklarda (metot, kitap, etüt, vd.) herhangi bir değişikliğe gitmediklerini, aynı kaynaklarla uzaktan eğitimi sürdürdüklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yaygın olarak kullandıkları yöntemler; Gösterip-Yaptırma (%100), Anlatım (%90), Soru-Cevap (%60), Taklit Etme (%60), Söyleme (%50), Sunum (%20) ve Suzuki (%10) olarak ifade edilmiştir. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarından kaynaklı olarak yaşadıkları temel keman çalma tekniklerini kazandırmada sorunlar vardır ve bu sorunlar özellikle; Parmak duruşu (%100), Parmak konumlandırma (%90), Temel duruş pozisyonu (%80), Bilek duruşu (%70), Entonasyon sorunu (%60), Çalgı hakimiyeti (%50), Kol kasılması (%30) şeklindeki sorunlardır. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları temel keman çalma teknikleri ile ilgili sorunları düzeltme aşamasında genellikle; öğrencilerin eser/etüt veya ödevleri çalışırken, kendilerini videoya almaları, kendilerini dinlemeleri, hatalarını fark etme odaklı kendini dinleme çalışmaları ve çekilen videoların öğretmene gönderilmesi, öğrencilerin, çalacakları eser/etüt veya ödevleri, internet ortamında dinleyerek çalışmalarını isteme, öğrencilerin çalacakları ve belirtilen teknik sorunlara ilişkin dikkat noktalarına temas edilmiş olan eser/etüt veya ödevleri öğretmenin çalarak videoya alması ve bu video kayıtlarını öğrencilere göndermesi gibi öğretim yöntem ve teknikleri kullanmaktadırlar. Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme

uygulamalarını; %40 oranında uzaktan, %20 oranında yüz yüze ve %40 da hibrit (hem uzaktan hem yüz yüze) şeklinde gerçekleştirmektedirler. Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarını; %70 oranında canlı olarak, %20 oranında video kaydından ve %10 oranında da hibrit (hem canlı hem de video kaydı) olarak ve özellikle “performans gözlem formu” kullanarak gerçekleştirdiklerini beyan etmişlerdir.

Araştırmaya katılan Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri keman öğretmenlerinin %90’ı, uzaktan eğitim sürecindeki ölçme-değerlendirme etkinliklerinde, uzaktan değerlendirmelere bağlı ölçme hataları olduğunu ve bu hataların kaynağının; İnternet ağ bağlantısı sorunları, görüntü-ses eşitliğinde senkron bozukları ve ses kalitesinin de düşük olması gibi sorunların ölçme hatalarına yol açtığının düşünülmesi, özellikle alt sınıflarda entonasyon, vücut konumlandırma, el konumu ve motivasyon gibi teknik konuların tam olarak ölçülememesi, bir çok öğrencinin uzaktan eğitim şeklinde yürütülen keman derslerine katılmamaları nedeni ile ve ölçme yapılamaması gibi ölçme hatalarının oluştuğunu belirtmektedirler. Uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönleri olmadığını düşünen keman öğretmenlerinin yüzdesi %40’tır. Diğer öğretmenler ise; öğrenci ve öğretmenin istedikleri zaman birbirlerine ulaşabilmeleri ve zaman-mekan kısıtlılığını olmamasını uzaktan eğitimin olumlu tarafları olarak değerlendirmişlerdir. Uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüş bildiren keman öğretmenleri de, internet kaynaklı sorunların oluşması (ağ bağlantısı kesintisi vb.) nedeniyle eş zamanlı (senkron) hataların oluşması, temel çalma tekniklerine ilişkin hatalara, anında ve yeterli müdahale edememek, el ve kol duruşunu, çalgı tutuş pozisyonunu düzeltememek, öğrencinin derse katılmaması, öğrenci ile sağlıklı ve yüz yüze bir iletişim kurulamaması ve uzaktan ders yapılan dijital platformlarda (Örneğin Zoom) ders saatinin kısa tutulması şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin %100’ü uzaktan eğitim uygulamasını istemediklerini, çalgı eğitiminin uygulamalı ders olması nedeniyle kesinlikle yüz yüze yapılması gereken bir ders olduğunu ve ancak yapılamayan bazı derslerin telafi edilmesi aşamasında işlevsel olabileceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Keman Eğitimi, Uzaktan Eğitim

ABSRACT

Fine Arts High School Violin Instructors' Online Education Applications and Opinions (Eastern Black Sea Region Sample)

The aim of this research is; describing the qualitative and quantitative characteristics of online education applications included which were made by fine arts high school instructors who are working in Music departments (Rize, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun), started in the beginning of pandemic period, and how they programmed education and teaching within online education and analysing their opinions about thistopic.

The study has been conducted via ‘Descriptive Research Model’. In this context, a semi-structured interview form was applied to 10 violin education teachers who actively teach violin lessons in Fine Arts high schools in the Eastern Black Sea region and formed the study group, and content analyzes were made on the data obtained, and the teachers' practices related to distance violin education and their opinions and views on distance education. recommendations are described.

According to this, the evidences acquired by this study are summed up like this; All Violin Instructors has conducted their lessons via “Zoom and Whatsapp Video Call” digital applications during online education period. In addition to this 10% of teachers has stated that they had conducted their lessons via “Facetime and Messenger” applications. Majority of teachers have stated that they hadn’t changed their sources they used in face to face education process (method, book, course etc.) and they had continued using same sources. The general methods they use are stated as; (Demonstration and Application (100%), Telling (90%), Question-Answer (60%), Miming (60%), Dictation (50%), Presentation (20%) and Suzuki (10%). There are some problems about make students gain basic violin playing techniques due to disadvantages of online teaching process and the problems are especially such as; Finger Stance (100%), Finger Location (90%), Basic Posture Position (80%), Wrist Stance (70%), Intonation Problem (60%), Instrument Mastery (50%), Arm Spasm (30%). Violin Instructors have usually used teaching methods and techniques in the phase of correcting mistakes they had come across during online teaching such as; students recording themselves’ by camera while practising a song/piece or assignment, listening to their own performance focused on mistakes they did, sending videos related to recordings to instructor, instructors’ asking students to practise by listening to songs/pieces on the net, instructors’ recording their own playing performance by camera, on which instructor helps students be careful about the spots, he/she had stated basic technical problems faced before, and sending these to students. Violin Instructors have conducted assessment and evaluation applications related to violin teaching during online teaching as; 40% online, 20% face to face and 40% hybrid (online and face to face).

Violin Instructors have stated that they had realised the assessment and evaluation applications at the rate of 70% via live performance, 20% via video recording and 10% hybrid (Live and video recording) and using “performance observation form”.

90% of the Fine Arts High School Music Department Violin Instructors who took part in this study have stated that they had problems about assessment and evaluation process during online teaching as a result of online evaluating and the cause of this problems were; internet connection problems, synchronization problem between video and audio and low Quality of volume in videos and instructors’ thinking assessment errors made as a result of these problems, intonation problems especially in lower grades, technical subjects such as body posture location, hand stance and motivation not being able to be assessed and not being able to evaluate students because of a lot of students not being able to join online violin teaching sessions. The percentage of violin instructors who think that online teaching process has no positive sides is 40%. However, other instructors have evaluate dinstructor and students’ to be able to keep in touch whenever they ask and online teaching doesn’t have place-time limitation as positive sides of online teaching. Instructors who claimed that online education had negative sides had stated their opinions such as; synchronization mistakes caused by internet connection errors (network disconnection etc.), not being able to intervene errors related to basic technical playing techniques right on the spot and on time, not being able to correct hand and arm stance, students’ not joining online classes, not being able to interact face to face with the students and digital applications’ with which they had lessons (ex: Zoom) keeping the duration of lessons less than necessary. 100% of instructors have stated that they didn’t want online education and also as instrument teaching must be done via face to face education because of being a practice-necessary lesson, moreover online teaching could be functional when there is lesson to becompensated.

Keywords: Fine Arts High School, Violin Teaching, Online Education

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılı Güzel Sanatlar Liseler İstatistikleri	7
2.	İllere Göre Güzel Sanatlar Liselerinin Dağılımı.....	8
3.	Çalışma Grubu Demografik Bilgileri Tablosu	21

1. GİRİŞ

Uzaktan eğitim uygulamaları, etkisini ve yoğunluğunu, her ne kadar 2020 yılındaki pandemi ile arttırmış olsa da, esasında bir eğitim-öğretim modeli olarak zaten eğitim sistemlerine belirli biçimlerde adapte edilmiş olan uygulamalardır.

Uzaktan eğitim; kaynak ve alıcıların öğrenme-öğretme süreçlerinin büyük bir bölümünde birbirlerinden ayrı (uzak) ortamlarda bulunduğu, alıcılarına “öğretim yaşı, amaçları, zamanı, yeri ve yönetimi” vb. konusunda “bireysellik”, “esneklik” ve “bağımsızlık” olanağı tanıyan, öğrenme-öğretme süreçlerinde yazılı ve basılı materyaller, işitsel araçlar (telefon, radyo), görsel-işitsel teknolojiler (televizyon, video) ve yüz yüze eğitim (akademik danışmanlık) gibi materyal, araç, teknoloji ve yöntemlerin kullanıldığı, kaynak ile alıcılar arasındaki iletişim ve etkileşimin ise televizyona ve bilgisayara dayalı etkileşimli/tümleşik teknolojilerle sağlandığı planlı ve sistematik bir eğitim teknolojisi uygulamasıdır (Uşun, 2006, s. 7).

Bu kapsamda Altun, (2013) uzaktan eğitimin eş zamanlı, farklı zamanlı ve harmanlanmış eğitim olarak üç modelde gerçekleştiğini belirtir. Altun (2013) başlıca uzaktan eğitim araçlarını şu şekilde sınıflandırmıştır;

“İşitsel Araçlar: Çift yönlü (sesli konferans, kısa dalga radyo) tek yönlü (teyp, radyo)
Video: Hareketsiz resimler (slayt), önceden hazırlanmış hareketli görüntüler (film, video), gerçek zamanlı (canlı), tek-çift yönlü video/TV görüntüleri
Bilgisayar: BDÖ, BYÖ (Bilgisayar Yönetimli Öğretim), İnternet Destekli Öğretim (elmek, www, sohbet odaları)
Basılı Materyaller: Kitaplar, dergiler, broşür ve resimler” (s. 233)

Aynı uygulamaların doğru planlama ve düzenlemelerle, gerek özengen (amatör), gerek özgün genel ve gerekse mesleki müzik eğitimi için de geçerli olduğunu söyleyebiliriz. Bu kapsamda pandemi ile gündemimize daha yoğun şekilde giren uzaktan eğitim uygulamalarının başlangıcında, bu konuda pek çok sorunla karşılaşıldığını da belirtmek gerekir. Her şeyden önce hem öğrenci, hem öğretmen, hem de veliler açısından bu uygulamaya yabancı olmak, bazı sorunları gözler önüne sermiştir. Öncelikle bu kültüre hazırlayıcı bilgilendirmelerin yapılmamış olması, çeşitli alt yapı yetersizlikleri, aile ve öğrencilerin bu konuda yeterli rehberliği alamamış olmaları gibi sorunlar, motivasyon düşüklüğüne ve belli oranlarda da öğrenci devamsızlığına neden olmuştur. Ancak pandeminin uzamasıyla bu konudaki bilgi, beceri ve tutumlarda belirgin gelişmeler olurken alt yapı yetersizliklerine çeşitli alternatifler üretilmiş ve bu konuda belli bir uzaktan eğitim kültürü oluşturulmuştur.

Tüm bunlara rağmen hem “uzaktan eğitim” olgusunun kendinden kaynaklanan belli zorluklar hem de özellikle müzik eğitimi gibi “uygulama” özellikli disiplinler, alanlar, dersler, içerikler ve kazanımlar açısından yaşanan bazı sorunlar, bu süreçte hissedildi ve bu duruma ilişkin çeşitli çalışmalar başlatıldı.

İşte bu araştırma, mesleki müzik eğitiminin önemli bir hazırlık aşaması olan güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen keman eğitimi bünyesinde, bu dersi veren keman eğitimi öğretmenlerinin, uzaktan eğitime ilişkin uygulamalarının nitelik ve niceliğine ilişkin tespitler, bu aşamada yaşadıkları zorluklar, bu zorluklar için ne gibi önlemler alıp uygulamaya geçirdikleri ve en sonunda da uzaktan keman eğitimine ilişkin duygu, düşünce, fikir ve önerilerinin ne olduğunu ortaya koymaya odaklı bir araştırmadır. Araştırma ile uzaktan eğitim uygulamalarının, uygulama ağırlıklı çalgı eğitimi ve özelimizde keman eğitimine nasıl yansıdığı, bu konuda ortaya çıkan fiili durumun, dersi veren keman öğretmenlerinin gözüyle resmedilmesi amaçlanmış ve araştırmanın tüm deseni ve yöntemsel yaklaşımı, buna göre oluşturulmuştur.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; mesleki müzik eğitiminin önemli bir hazırlayıcısı olarak kurgulanan güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde önemli bir ders konumundaki keman eğitimi öğretmenlerinin, pandemi nedeniyle, 2020 yılından itibaren hemen hemen tüm dünyada geçilen uzaktan eğitim uygulamaları aşamasında, kendi uygulamalarını uzaktan eğitim modeline göre nasıl planladıkları ve yürüttükleri ve bu uygulamalar sürecinde deneyim ve gözlemlerine dayalı olarak geliştirdikleri düşünce ve önerilerin neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Çalışma iki alt problem paralelinde organize edilmiştir.

Birinci Alt Problem: Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının nicelik ve niteliksel özellikleri (ders saatleri, kullanılan strateji, yöntem ve teknikler, kullanılan materyaller, kullanılan uzaktan eğitim araçları vd...) nelerdir?

İkinci Alt Problem: Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin düşünceleri (uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları, eğitim sonuçlarının değerlendirilmesi vd...) ve önerileri nelerdir?

1. 2. Araştırmanın Önemi

Mesleki müzik eğitimi kurumlarının öğrenci alt yapılarını oluşturan ve bu anlamda 4 yıllık bir temel müzik eğitiminin verildiği güzel sanatlar liselerinin öğretim programlarında, çalgı eğitimi ve bunun içinde keman eğitimi çok önemli bir yere sahiptir. Tüm dünyada özellikle eğitim alanında oldukça etkili olan pandemi nedeni ile geleneksel yüz yüze eğitim uygulamaları yerini uzaktan eğitim uygulamalarına bıraktı. Ancak özellikle müzik gibi uygulama ağırlıklı disiplinlerin eğitiminde uzaktan eğitim uygulamaları önemli miktarda etkisiz kalmış ve bazı olumsuzluklar yaşanmıştır. Bu konuda yapılmış olan ve süreçte oluşan olumsuzluklara temas eden bazı çalışmalar aşağıdaki gibidir.

Sarı ve Nayır (2020) “Pandemi Dönemi Eğitim: Sorunlar ve Fırsatlar” isimli çalışmalarında; bu dönemde yaşanan sorunların genel olarak öğrenme-öğretme süreciyle ilgili sorunlar, paydaşlardan kaynaklanan sorunlar, teknolojik sorunlar olarak gruplandırılabilirliğini, bu süreçte eğitimde öğrenme kaybının olduğu, okulu bırakma oranının arttığı, beslenme sorunlarının ortaya çıktığı, eğitime erişimde eşitsizlik olduğu sosyal izolasyon nedeniyle öğrenci ve öğretmenlerin kendilerini iyi hissetmeme gibi sorunların olduğunu tespit etmiştir.

Sarıkaya (2021) çalışmasında; öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde hocaları ile iletişim sorunları yaşadıklarını, internet ve bilgisayar gibi teknolojik araçlara erişimde yeterli imkanları bulamadıklarını belirttiklerini tespit etmiştir.

Yongacı ve Dalkıran (2021) çalışmalarında; müzik öğretmenleri ve öğrencilerden bazılarının müzik derslerinin uzaktan eğitimle yürütülmesine olumlu bakmadıklarını ve bu süreçte bireysel ve toplu çalma/söyleme içerikli uygulamaların yapılamadığını ve özellikle internet erişimindeki sorunlar nedeniyle de süreç hakkında olumsuz görüş belirttiklerini tespit etmişlerdir.

Ülkemizde 2021-22 Eğitim-Öğretim döneminde yüz yüze eğitim uygulamasına geçilmiş olmakla birlikte, ileride olası, başka pandemi düzeyinde salgınlar uzaktan eğitim uygulamalarını tekrar gündeme getirecektir. Kaldı ki uzaktan eğitim uygulamaları sadece salgın vb. dönemlerinde değil, normal zamanlarda da çeşitli biçim ve düzeylerde zaten kullanılan uygulamalardır. Bu kapsamda ister genel eğitim düzeyinde isterse yükseköğretim düzeylerinde, uzaktan eğitim uygulamaları, gündemde olan veya bir başka deyişle popülaritesini yitirmemiş bir uygulama olarak eğitim sistemlerinde halen çalışılan bir alandır.

İşte bu araştırma; güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerindeki önemli derslerden birisi olan keman eğitimi derslerinde gerçekleştirilen uygulama ve etkinliklerde, pandemi nedeniyle önemli farklılaşmaların olup olmadığını, bizzat bu deneyimi yaşamış olan, bu eğitimi veren öğretmenlerin gözünden ortaya koymayı amaçlamıştır.

Çalışma; öğretmenlerin bu konudaki tecrübe, deneyim, uygulama, görüş ve çözüm önerilerine ışık tutma potansiyeli taşıdığı için ayrıca önemli görülmüştür. Aynı zamanda uzaktan eğitim uygulamalarının avantaj ve dezavantajlarının keman eğitimi dersi açısından ortaya konması açısından da çalışma ayrıca önemlidir.

Çalışmadan elde edilen bulguların; keman eğitimi süreçlerine uyarlanabilecek yeni öğretim-yöntem ve teknikleri, metotlar, yaklaşımlar, uygulama ve etkinliklerle yeni çözüm önerilerine kapı açabileceği düşünülmüştür. Bu açıdan alanın bilgi birikimine olacak katkılar açısından da çalışmanın özgün bir değeri olduğu değerlendirilmiştir.

1. 3. Varsayımlar

1. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarını etkin şekilde kullandıkları varsayılmıştır.

2. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin uygulamaya dönük bilgileri ve bu konudaki düşüncelerini samimi olarak belirttikleri varsayılmıştır.

1. 4. Sınırlılıklar

1. Araştırma; bu çalışma ekseninde hazırlanan Yarı Yapılandırılmış ‘Görüşme Formu’ndan elde edilen verilerin analizi ile sınırlıdır.
2. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Doğu Karadeniz Bölgesi’ndeki 5 adet Güzel sanatlar lisesinde görev yapan 10 Keman öğretmenin görüşleri ile sınırlıdır.

1. 5. Tanımlar

Güzel Sanatlar Lisesi: “Güzel Sanatlar Liseleri öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlayan ortaöğretim kurumudur” (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogrkurumyon_0/yonet).

Keman Eğitimi: “Keman eğitimi, keman öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinîşsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci diye tanımlanabilir” (Günay & Uçan, 1980’den aktaran Uslu & Tirgil, 2013, s. 49).

Uzaktan Eğitim: “Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretim elemanlarının, öğrenme-öğretme etkinliklerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelidir” (İşman,1998).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölümde araştırmanın teorik alt yapısını betimlemeye dönük kavramlar, olaylar, olgular ve yapılmış çalışmalar ile ilgili literatüre ve literatür sonuçlarına yer verilmiştir.

2. 1. 1. Müzik Eğitimi ve Türleri

Bu araştırma; güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri gibi, genel ve mesleki müzik eğitiminin bir kesişme noktasını teşkil eden, özgün bir eğitim basamağına odaklandığı için en genelde müzik eğitimi ve onun alt bileşenlerinden oluşan kavramların tanımıyla konunun açıklanması uygun görülmüştür. Bu kapsamda müzik eğitiminin en yaygın tanımı aşağıdaki gibidir.

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir” (Uçan, 2005, s. 14).

Uçan’a (2005, s. 30) göre, müzik eğitimi üç ana amaca yönelik olarak düzenlenir. Bunlar “genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel)” müzik eğitimi olarak sınıflandırılır.

“Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2005, s. 31).

“Özengen müzik eğitimi; “müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2005, s. 31).

“Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının, bütünü, bir kolunu veya dalını o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik kolun, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamaktadır” (Uçan, 1994, s. 27).

Yukarıda da bahsedildiği gibi, güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri her ne kadar genel müzik eğitimi düzeyini ifade ediyor olsa da, özellikle mesleki müzik eğitimi kurumlarının öğrenci alt yapılarını oluşturdukları için bazı uygulamalarıyla mesleki müzik eğitimi kurumu fonksiyonuna da işaret etmektedir. Aşağıda bu lise türü tanıtılmaya çalışılmıştır.

2. 1. 2. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri

İlerlemeci eğitim felsefesinin odağı, öğrenci merkezlilik olduğundan, öğrencilerin farklı ilgi, yetenek ve talepleri, bu ilgi, yetenek ve taleplere hitap eden farklı okul türlerini zorunlu kılmıştır.

Bu olgunun en temel yansımalarından birisi de öğrencilerin sanat alanındaki ilgi, yetenek ve taleplerini karşılamaya dönük oluşturulmuş olan güzel sanatlar liseleridir.

Güzel sanatlar lisesi, ilk kez 1989-1990 eğitim-öğretim yılında açılmış olup, ortaokul veya imam-hatip ortaokulu üzerine öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren kurumlardır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015, s. 2).

Güzel sanatlar liseleri zaman içinde hem isim olarak hem de içerik olarak bazı değişikliklerle günümüze kadar eğitimlerine devam etmişlerdir. Bu çalışmanın odağı olan güzel sanatlar lisesi müzik bölümü ile ilgili olarak Uçan (1996, s. 72) şöyle demektedir:

“AGSL müzik bölümleri; 1989 yılından beri öğrenci ve öğretmen almakta, eğitim-öğretim programları oluşturup uygulamaya koymaktadır. 1990 yılından bu yana kendi yönetmeliği ile işletilmektedir. 1993’ten bu yana mezun vermekte ve mezunlar üniversitelere girip yükseköğrenim görmektedir”

“Milli Eğitim Bakanlığının 04.12.2008 tarih ve 1608 sayılı ‘Ortaöğretimde Okul Çeşitliliğinin Azaltılması Genelgesi 2008/81’ ile Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri ile birleştirilmiş ve ismi Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Olarak değiştirilmiştir” (M.E.B., 2008).

MEB, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin yönetmeliğini Resmi Gazetenin 16.06.2009 Tarih ve 27260 Sayılı yayınında yayınlamış ve bu okulun kuruluş ve amacını aşağıdaki şekilde yeniden oluşturmuştur.

“Kuruluş: Madde 5-(1)

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu Lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır.

Okulun Amacı: Madde 6-(1)

Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;

- İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,
- Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,
- İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
- Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
- Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,
- Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlılığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır” (Resmi Gazete, 2009).

“İlk kez 1989-1990 eğitim-öğretim yılında açılan Güzel Sanatlar liseleri, ortaöğretimin genel amaçlarının yanı sıra, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlamaktadır” (<http://ogm.meb.gov.tr/2018>).

“Güzel Sanatlar liselerinde; Görsel Sanatlar alanının yanı sıra “Müzik, Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği” alanları bulunmakta olup bir şubeye alınacak öğrenci sayısı 30’dur. Yetenek sınavı ile öğrenci alınan bu okullarda her bir alana alınacak öğrenci sayısı 2’şer şubeyi geçemez. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Güzel Sanatlar liselerinin sayısı 82’ye ulaşmıştır” (<http://ogm.meb.gov.tr/2018>).

Tablo 1. 2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılı Güzel Sanatlar Liseler İstatistikleri

Okul Sayısı	82	Öğretmen	2.278
Toplam Öğrenci	15.707	Derslik	876
Kütüphane	59	Z-Kütüphane	1
Pansiyon	49	Pansiyon Kapasitesi	8.014
Spor Salonu	16		

Tablo 2. İllere Göre Güzel Sanatlar Liselerinin Dağılımı

İl	Sayı	İl	Sayı
Adana	1	Kahramanmaraş	1
Adıyaman	1	Karabük	1
Afyonkarahisar	1	Karaman	1
Ağrı	1	Kars	1
Aksaray	1	Kastamonu	1
Amasya	1	Kayseri	1
Ankara	2	Kırıkkale	1
Antalya	2	Kırklareli	2
Ardahan	0	Kırşehir	1
Artvin	0	Kilis	0
Aydın	1	Kocaeli	1
Balıkesir	2	Konya	1
Bartın	1	Kütahya	1
Batman	1	Malatya	1
Bayburt	0	Manisa	1
Bilecik	0	Mardin	1
Bingöl	1	Mersin	1
Bitlis	1	Muğla	1
Bolu	1	Muş	1
Burdur	1	Nevşehir	1
Bursa	1	Niğde	1
Çanakkale	1	Ordu	1
Çankırı	1	Osmaniye	1
Çorum	1	Rize	1
Denizli	1	Sakarya	1
Diyarbakır	1	Samsun	1
Düzce	1	Siirt	1
Edirne	1	Sinop	1
Elazığ	1	Sivas	1
Erzincan	1	Şanlıurfa	1
Erzurum	1	Şırnak	1
Eskişehir	1	Tekirdağ	1
Gaziantep	1	Tokat	1
Giresun	1	Trabzon	1
Gümüşhane	0	Tunceli	0
Hakkari	1	Uşak	1
Iğdır	1	Yalova	0
Isparta	1	Yozgat	1
İstanbul	5	Zonguldak	1
İzmir	2	Genel Toplam	82

“Güzel sanatlar liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlar” (MEB, 2019, s. 4).

“AGSL Müzik bölümleri 2016 yılında yapılan değişiklik ile üçe bölünmüş ve AGSL Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Müzik bölümü olarak adlandırılmıştır. Bu bölünmeyle 1990 yılından 2016 yılına kadar tek bir çizelge ile uygulanan program da üçe bölünmüştür. 2016-2017 öğretim yılından itibaren Türk Halk Müziği haftalık ders çizelgesi, Türk Sanat Müziği haftalık ders çizelgesi ve Müzik bölümü haftalık ders çizelgesi uygulanmaya başlanmıştır” (İlhan & Karabulut, 2018, s. 107).

“2016 yılına ait üç bölümde de ortak olarak verilen alan dersleri, “Piyano, Bilişim Destekli Müzik, Drama, Bireysel Ses Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Bağlama, Türk İslam Musikisi, Çalgı Toplulukları, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması, Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Halk Müziği Koro, Türk Sanat Müziği Koro, Müzik Kültürü, Türk Dünyası Müzikleri ve Halk Dansları ve Müzikleri” dir. Bu dersler üç bölümün programında yer alsada saat olarak dağılımları bölümlere göre değişiklik göstermektedir” (İlhan & Karabulut, 2018, s. 108).

“Türkiye’de mezuniyet sonrası iş tanımı daha açık ve istihdam olanağı daha fazla olduğu için AGSSL müzik bölümlerinden mezun olan öğrencilerin nicelik ve nitelik olarak büyük bölümü, eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği lisans programını tercih etmektedirler” (Aksu & Çelenk, 2014, s. 69).

Bozkaya (2006) yükseköğretim sınav sisteminin de sağladığı olanaklarla, müzik eğitimi veren kurumlarımızın kontenjanları açısından hızla AGSL’ileşmekte olduklarını ve %56,97 genel ortalama ile kontenjanların yarıdan fazlasının AGSL çıkışlı öğrencilerden oluştuğu görüntüsünü verdiğini belirtmektedir (s. 386).

Köse (2006) yaptığı araştırmada, AGSL mezunlarının öncelikle müzik öğretmenliği anabilim dallarına yerleştiklerini ve bu aranın da %67,41 olduğunu tespit etmiştir.

Güleç (2010, s. 428) sunduğu sempozyum bildirisinde bu durumla ilgili şu tespitte bulunmuştur.

“Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde görev yapan öğretmenler ve okuyan öğrenciler, müzik öğretmenliğini müzikle ilgili diğer mesleklere göre daha garantili, gerek özel sektör gerek devlet kurumlarında iş bulma şansının daha yüksek olduğu bir meslek olarak görmekte ve bu okullarımızdan mezun olan öğrenciler yükseköğretim programının bu özelliğini de dikkate alarak tercihlerini Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi ABD’lerinden yana yapabilmektedirler.”

Yine aynı çalışmaya göre AGSSL müzik bölümü öğrencilerinin %49,8’i Eğitim Fakültelerini, %34,4’ü Konservatuvarları ve %13,8’i de Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bilimleri Bölümlerini tercih etmektedirler (Güleç, 2010, s. 429). Bu konuyla ilgili bir örnek olarak, Erzurum Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunlarının, okul mezun vermeye başladığı andan itibaren %54,4’ünün eğitim fakültesine, %36,3’ünün ise güzel sanatlar fakültesine kayıt yaptırdığı tespit edilmiştir (Sümbüllü, 2013, s. 43).

Görüldüğü gibi güzel sanatlar liseleri, ülkemizin sanata dönük yeteneklerini ortaöğretimden itibaren tespit edip geliştiren ve böylece ülkemizin sanatçı, sanat eğitimcisi, sanat araştırmacısı ihtiyacını karşılamada önemli bir rolü olan, kendine özgü eğitim kurumları olarak varlıklarını sürdürmektedirler.

2. 1. 3. Çalgı Eğitimi

İnsanoğlunun kendini ifade etme biçimi olarak müzik, sadece insan sesiyle değil, belki ondan daha da fazla, çalgılarla sergilenen bir dışı vurumdur. Çalgı çalmak; insanın sesiyle ve sözüyle ifade edemediği duyguları belli durumlarda ve farklı şekillerde ifade edebilme olanağı sağlayabilmektedir. O nedenle çalgı, müziği bütünleyen ve tamamlayan bir yapı ve onun eğitimi de müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır.

“Çalgı çalma, insanın bir müzik aletini kullanımı yoluyla müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eden, ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, onu toplumsal olmaya yönlendiren, çalgı eğitiminin, müzik eğitiminin dolayısıyla müzik sanatının önemli bir uğraş biçimidir” (Uslu, 1996, s. 105).

“Çalgı eğitimi; bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan, yöntemler bütünüdür. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini verimi arttıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar çalgı eğitiminin başlıca amaçlarıdır” (Parasız, 2009, s. 19).

“Çalgı eğitimi bir veya birden çok çalgının kullanılmasıyla, genellikle bireysel, bazen de toplu olarak yapılan ve müzik eğitiminde önemli yeri bulunan bir eğitim biçimi olarak tanımlanabilir” (Uslu, 2006, s. 105).

“Seçkin bir çalgı eğitiminin, çağın gerisinde kalmayan, gelişen dünyaya koşut, çağdaş eğitimin gereklerini taşıyan, yeniliklere açık, teknolojik gelişmelerden en üst düzeyde yararlanan, araç-gereç ve programların bu eğitimi gerçekleştirmeye uygun durumda olmasıyla ilişkili ve orantılı olduğu söylenebilir” (Uslu, 1998, s. 25).

“Müzik eğitiminin bir boyutu olan çalgı eğitimi sayesinde, öğrencilerin müzik bilgileri artırılmakta ve çalgı çalma yoluyla müzik yapımları hedeflenmektedir” (Özen, 2004, s. 60).

“Çalgı eğitiminin amacı, temelde öğrencinin bir çalgıyı iyi bir düzeyde çalabilmesini sağlayarak, çalgı çalma becerisi yanında müzik sevgisini geliştirmek ve aynı zamanda müzik bilgisini artırmaktır” (Somakçı, 2005, s. 14).

“Enstrüman, eğitimin sadece bir parçasıdır, müziksel ifade ile gerçekleştirilen, entelektüel, estetik ve işitsel bilgiyi hayata geçiren bir araçtır” (Quellier, 2002, s. 157).

Somakçı (2005, s. 15), çalgı öğretimi için sistematik bir ders programının hazırlanması gerektiğini, bu programda çalgı öğretiminde muhtemel hedef ve hedef davranışlar, içerik, öğretim durumları ve sınav-ölçme durumlarının olması gerektiğini söyler. Somakçı devamında da çalgı

eğitiminde konular işlenirken somuttan-soyuta, yalından-karmaşığa ve bilinenden-bilinmeyene ilkelerinin göz önünde bulundurulması, kolay, anlaşılır bir yol izlenmesi, içerik örneklerinin konuya ve öğrenci düzeyine uygun olmasının gerekli olduğunu, çalgı öğretim elemanlarının da sürekli olarak kendilerini geliştirmeleri, dersleri için sürekli araştırmalar yapmaları, yeniliklerden haberdar olmaları ve kendilerini yenileyebilmelerinin önemli olduğunu belirtir (2005, s. 16)

“Bireyin yaşamında, çalgı eğitiminin değişik işlevleri bulunmaktadır. Bu eğitimin, özellikle psikolojik boyutu bulunan bir eğitim biçimi olduğu söylenebilir. Sanatsal bir alan niteliğindeki müzik alanında, insanların müzik zevki edinmelerine katkı oluşturmaları, kişilik gelişimindeki etkili durumu, boş zamanları olumlu biçimde değerlendirme amacı taşıyan düşünceyi gerçekleştirmede en iyi araçlardan biri olmasından dolayı, çalgı eğitiminin kendine özgü yanları vardır.” (Kararoğlu, 2009, s. 1).

Türkiye’de çalgı eğitimi farklı amaçlara yönelik olarak konservatuvarlarda, güzel sanatlar liselerinde, güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerinde mesleki çalgı eğitimi kapsamında formal olarak verilmektedir. Ayrıca, yaygın eğitim kapsamında, halk evleri, özel dershaneler ve özel derslerle de yaygın olarak amatör çalgı eğitimi verilmektedir. Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında lisans ve lisansüstü düzeyde, Güzel Sanatlar Fakültelerinde lisans ve lisansüstü düzeyde, konservatuvarlarda ortaöğretim, lise, lisans ve lisansüstü düzeyde, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde ise lise düzeyinde çalgı eğitimi verilmektedir. Mesleki müzik eğitiminin temel kurumlarından biri olan Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında okumakta olan müzik öğretmeni adayları için mesleki gelişimlerinde çalgı eğitiminin önemli olduğu söylenebilir.

Sistemli çalgı eğitiminin önemli bir boyutu da bu eğitim süreçlerinin eğitimi alan kişiye dönük olarak özelleştirilmesidir. Bu anlamda kişinin öğrenme stili, öğrenme zekası, hazırbulunuşluğu, motivasyonu ve ders çalışma yaklaşımları gibi unsurlar çalgı eğitimi süreçlerinde dikkat edilmesi gereken önemli unsurlardır.

“Bireysel çalgı dersi adından da anlaşılacağı gibi, kişiye özel bir eğitimidir. Bireyi diğerlerinden farklı kılan özellikler bu eğitimin ana hedefini oluşturmaktadır. Bireysel farklılıklar doğuştan gelen zeka, yetenek, fiziksel özellikler ve çalgı çalmaya yatkınlık, olduğu gibi sonradan kazanılan çalgıdaki akademik geçmiş, çalışmaya ayrılan süre ve öğrenme yolu gibi parametrelerdir.”(Ercan & Orhan, 2016, s. 133).

“Çalgı eğitimi müzik eğitiminin odağını oluşturmaktadır. Bu konuda dünyada çok çeşitli öğretim yöntemleri ve bu yöntemlere bağlı olarak öğretim materyalleri geliştirilmiştir. Özellikle çocuklara müzik öğretmeye yönelik yöntemler batı dünyasında 20. yüzyılda geliştirilmişlerdir. Bu yöntemler çocuğa müzik öğretirken onda var olan merak duygusuna hitap etmektedirler” (Gökber, 2020, s. 7).

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçasıyken, duyguları değişik tınılarla veya frekanslarla ifade edebilme arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkan enstrüman çeşitliliği içinde,

klasik müziğin önemli bir ailesi olan yaylı çalgılar ve bunlar içinde de ‘Keman’ çalgısının ayrı ve özel bir yeri vardır. Aşağıda keman çalgısıyla ilgili bilgiler özetlenmiştir.

2. 1. 4. Keman ve Keman Eğitimi

Müzik, insanla birlikte var olduğu için, doğuşu ve gelişimi insanla ve insanlık tarihiyle paralellik gösterir. Aynı oluşum ve gelişim süreci müziğin ayrılmaz bir ifade aracı olan çalgılar için de söylenebilir.

“Tarih öncesi devirlerden itibaren gelişme süresince insanoğlunun çevreye karşı estetik bakışı yavaş-yavaş değişme göstermiştir. İlkel aletlerin artması, gelişmesi müzik aletlerinin ortaya çıkmasına neden oldu. Tüm tahminlere göre telli-yaylı aletlerin kaynağı sadece yay ve ok olmuştur. İnsanoğlu yayın telini gerip bıraktığı zaman belli bir yükseklikte ses dizisi duyması telli aletlerin ses dizisi aralığının dar sınırlardan geçerek genişlemesine sebep olmuştur.” (Hüseynova, 2007, s. 116).

Keman; uluslararası sanat müziğinde yaklaşık 600 yıldan beri yer alarak evrensel niteliğini kanıtlamış bulunan, ses olanakları son derece zengin bir yaylı çalgıdır (Say, 2005, s. 255).

“Keman yalın bir çalgıdır. Dış görünümüyle içi boş bir cilalı rezonans kutusu üzerinde boylu boyunca gerilmiş bulunan 4 telden ve uzunca bir saptan oluşur. Biçimindeki zarif dekoratif görünüş rastlantı değildir. Ona bu soylu biçimi veren ölçüler, yüzyılları içeren deneyimler sonunda belirlenmiştir.” (Say, 2005, s. 255).

Hüseynova; kemanın, 17. yüzyılda gelişmeye başladığını ve ilk keman yapımcılarının İtalya’lı Gaspara Da Salo, Andrea Amati, Antonio Stradivarius ve Cüzeppe Guarnerius olduklarını yazar. (Hüseynova, 2007, s. 118).

“Keman, yaylı çalgılar grubu içinde en küçük ve fonksiyonel olanıdır. Gerek ses tonunun, renginin güzelliği ve etkileyiciliği, gerek her türlü müziğin icrasında kullanılabilirliği, gerekse teknik kapasitesi kemanın önemli özelliklerindendir. Ses tınısındaki sıcaklık, duygusal anlatım zenginliği, geniş bir ses alanına sahip olması kemanı ideal bir solo çalgısı haline getirmektedir. Orkestra, oda müziği ve Türk müziği topluluklarındaki rolü nedeniyle büyük önem taşır.” (Akpınar, 2014: 93).

Say (2005) 17. Yüzyıldan başlayarak keman çalma sanatının ciddi bir eğitim süreci gerektirdiğinin anlaşıldığını ve 18. Yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren çeşitli usta yorumcu ve eğitimcilerin keman metotları hazırlamaya başladıklarını belirterek, keman eğitimine küçük yaşta başlanması gerektiğini, eğitime başlayacak keman öğrencisinde, müziksel, fiziksel ve ruhsal özellikler gibi çeşitli özelliklerin bulunması gerektiğini ve keman eğitiminin ilk adımlarının, duruş, denge ve tutuşlarla atıldığını belirtir (s. 257- 258).

“Keman eğitimi, keman öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturduğu toplulukların devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik

değişiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci diye tanımlanabilir” (Günay & Uçan, 1980, s. 8).

“Keman eğitimine teknik açıdan bakıldığında gerekli olan unsurlar, bedenin doğru biçimde duruşuyla başlar, devamında kemanı ve yayı doğru tutmak, kol, bilek, el ve parmakları doğru konuşlandırmak, sol el ve sağ el teknikleri gibi temel davranışlardan oluşur” (Parasız, 2009, s. 20).

“Keman eğitiminin amaçladığı temel bilgi ve beceriler arasında, doğru duruş, tutuş, temiz ses üretebilme, çalgının yapı ve özelliklerini bilme, belli düzeydeki etüt ve eserleri seslendirebilme vb. bir takım konular bulunmaktadır” (Uslu, 2012, s. 3).

“Etkili bir keman öğretmeni, öğrenciyle iyi ilişkiler kuran, kemanı sevdiren, dersini istekli ve canlı işleyen, dersini ilginç hale getiren, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde tutan, eleştirilere açık olan, öğrencilerine kırıcı eleştiriler yapmayan, başarılarını destekleyen, yaratıcılığa özendiren, öğrenciye karşı oluşan beklentilerinde dikkatli davranan, öğrenciye güven veren ve kendine güvenen öğretmendir.” (Şendurur, 2001, s. 152).

Günümüzde keman eğitimi genel müzik eğitiminde, özengen müzik eğitiminde ve mesleki müzik eğitiminde aktif olarak yapılmaktadır. Bunlar içinde mesleki müzik eğitimi kurumları olan konservatuvarların çalgı bölümlerinde, eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümleri ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik ve müzikoloji bölümlerinde yaygın ve yoğun biçimde keman eğitimi verilmektedir.

Her ne kadar 4+4+4 12 yıllık zorunlu eğitimin son aşaması olarak sınıflandırılan liseler içinde, güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri, ortaöğretim kurumu olarak konumlandırılmış olsa da program içeriklerindeki müzikal yoğunluk, onu mesleki müzik eğitimi kurumlarındaki uygulamalara yaklaştıracak boyuttadır. Keman eğitimi açısından bakıldığında da, güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen keman eğitiminin niceliği ve niteliği, ülkemiz örgün eğitim kurumlarında verilen keman eğitiminin çok önemli bir yüzdesini teşkil etmektedir.

“Sayıları hızla çoğalan güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümlerinde sürdürülen keman eğitiminin kalitesi oldukça önemlidir. Bu okullardan mezun olanlar, yoğunlukla eğitim fakültelerine bağlı müzik bölümlerine girmeyi hedeflemektedirler. Lise döneminde alacakları doğru ve tutarlı bir keman eğitimi, onların daha üst düzeyde yetiştirilmesine fırsat sağlayacaktır. Güzel sanatlar ve spor liselerinde, nitelikli keman eğitimcisinin görev alması, öğrencilerin iyi düzeyde yetişmesine katkı sağlayacak ve ülkemizde çalgı eğitiminin yaygınlaşmasına etki edecektir.” (Uslu, 2012, s. 4).

Akgül (1997) güzel sanatlar liselerinde çalgı eğitimi derslerinin önemli bir boyutunu keman eğitimi derslerinin oluşturduğunu, 4 yıllık bir eğitim sürecini içeren keman eğitimi dersinin, iyi bir çalışma disiplini kazandırması ve kendine güven duygusu geliştirme gibi özellikler taşıdığını ve buradaki eğitimin sonraki yükseköğretime temel taşıması açısından oldukça önemli olduğunu belirtir.

Görüldüğü gibi, güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri, mesleki müzik eğitiminin çok önemli bir boyutu olma rolünü giderek pekiştirmekte ve bu çalışmanın odağında olan keman

eğitiminin çok önemli bir geliştiricisi, uygulayıcısı ve sürdürücüsü olma özelliğini giderek güçlendirmektedir.

2. 1. 5. Pandemi ve Türkiye’de Eğitime Yansımaları

2019 yılı aralık ayında ortaya çıkan Coronavirüs (Covid-19), kısa sürede dünyayı etkisi altına almış ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından küresel bir pandemi dönemi ilan edilmiştir. Bu durumun olumsuz etkilediği en önemli alanların başında kuşkusuz eğitim alanı gelmiştir. Pandemi, Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihinde görülen ilk vakadan sonra resmi ve özel tüm okulların ve üniversitelerin eğitimlerine belli bir süre ara vermesine neden olmuştur. 23 Mart 2020 tarihinde MEB ve YÖK tarafından alınan karar doğrultusunda yüz yüze yapılan eğitim uygulamaları yerini uzaktan eğitim uygulamalarına bırakmıştır. Bu uygulamalar esnasında Milli Eğitim Bakanı aşağıdaki durum tespitini yaptı.

“Tüm dünyada beklenmedik bir şekilde eğitim kurumlarının kapatılması ve karantina günleri nedeniyle evde dijital platformlardan eğitim sürdürülmeye ve desteklenmeye başlanması doğal olarak ülkeleri hazırlıksız yakaladı. Çoğu ülke bu şekilde kitlesel bir uzaktan eğitime hazırlıksız yakalanırken ülkelerdeki mevcut farklı sosyoekonomik gruplar arasındaki imkân farkları ve dijital okuryazarlık farkları da uzaktan eğitimin uzun vadeli sonuçlarını tartışmaya açtı. Okullar açıkken de hemen hemen tüm ülkelerde farklı sosyoekonomik arka plana sahip ailelerin çocukları arasında belirgin akademik başarı farklarının Covid-19 salgını nedeniyle özellikle okulların kapatılmasıyla çok daha derinleşeceğinden endişe ediliyor.” (MEB, 2020)

Uzaktan eğitim süreci içerisinde, bakanlık uzaktan eğitim konusunda oldukça kapsamlı hazırlık ve girişimlerle, öğrencilerin eğitim-öğretimlerine devam edebilmelerini sağlamaya çalıştı. Her ne kadar eğitimin paydaşları bu sürece belli oranda hazırlıksız yakalanmış olsalar da kısa zamanda uzaktan eğitim etkinlikleri hayatımızın ayrılmaz bir parçası olmayı başardı. Yine Milli Eğitim Bakanlığı 23 Mart-19 Haziran 2020 arasını kapsayan uzaktan eğitim uygulamaları için “Sayılarla Uzaktan Eğitim” istatistiği yayınladı. Buna göre;

“Milli Eğitim Bakanlığınca Kovid-19 salgını nedeniyle 23 Mart’ta başlatılan uzaktan eğitimde aktif kullanılan EBA, 3,1 milyar tıklanma sayısı ile Türkiye’de en çok ziyaret edilen 10. internet sitesi, dünyada ise en çok ziyaret edilen 3. eğitim sitesi oldu. EBA Mobil uygulaması, Android cihazlar için 16 milyon 700 bin, iOS cihazlar için 1 milyon 800 bin indirilme sayısına ulaştı. TRT EBA’da 2 bin 516 saat yayın yapıldı, 7 milyon 383 bin 213 öğrenci ile 1 milyon 30 bin 516 öğretmen EBA’yı aktif kullandı.” (MEB, 2020)

2021-2022 Eğitim-Öğretim dönemi başlarken Pandeminin etkileri nispeten azalmakla birlikte devam etmekteyken, dönem başında Milli Eğitim Bakanı okulların artık gerekli önlemler eşliğinde yüz yüze eğitime başlayacağını aşağıdaki şekilde duyurdu.

“Gelinen noktada koronavirüsün uzunca bir süre daha hayatımızdan çıkmayacağı açıkça görülmektedir. Dolayısıyla hepimiz, koronavirüsün risklerini göz önünde bulundurarak ve gerekli tedbirleri alarak hayatımızı idame ettirmek zorundayız. Daha fazla okulları kapalı

tutmak gibi bir lüksümüz bulunmamaktadır. Çocuklarımızın gelişimi, sağlığı ve geleceği için koronavirüsle birlikte yaşamayı öğrenmek ve yüz yüze eğitime devam etmek zorundayız.” (MEB, 2021).

Türkiye’de gerçekleşen uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili olarak TEDMEM’in (Türk Eğitim Derneği) 2022 yılında yayınladığı, ‘2021 Eğitim Değerlendirme Raporu’nda; şu noktalara dikkat çekilmiştir.

“2021 yılının ilk yarısında çoğunlukla uzaktan eğitimle geçirilen dönem boyunca ailenin imkân ve koşullarına bağlı olarak öğrencilerin öğrenmeyi sürdürme durumları arasında büyük farkların olması, fırsat eşitliğini sağlamada engel oluşturmuştur.”

“Eğitim ve öğretim sürecinin sekteye uğradığı 1,5 yılda oluşan öğrenme kayıplarını gidermeyi hedefleyen etkili, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir telafi eğitimi politikası geliştirilememiştir.”

“Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının salgınla mücadele ekipmanlarının üretimine hızlı bir şekilde başlamaları, çağın gerektirdiği esneklik ve uyum becerilerine örnek oluşturmaktadır.”

“Salgın döneminde okuldan ayrı geçirilen süreler, özel gereksinimli öğrenciler için olağan gelişim gösteren akranlarına kıyasla daha fazla öğrenme kaybı anlamına gelmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerine, olağan gelişim gösteren çocukların ailelerine kıyasla daha fazla sorumluluk yüklenmiştir.”

“Küresel salgın, LGS ve YKS gibi büyük ölçekli sınavların neden olduğu eşitsizlikleri derinleştirmiştir. Türkiye’de salgın koşulları nedeniyle yaklaşık üç dönem boyunca yeterli düzeyde ölçme değerlendirme gerçekleştirilememiştir. Öğrenme kayıplarının tespiti belirli sınıflarla sınırlı kalmıştır.” (TEDMEM, 2020).

Türkiye’de 2022 yılında salgının etkileri oldukça azalmış ve buna bağlı olarak pandemi kurallarında kapsamlı değişikliklere gidilmiştir. Bunların en sonuncusu, 26 Nisan 2022 de alınan kararla okullarda öğrenci ve öğretmenlerin maske takma zorunluluğunun kaldırılmasıdır.

Toparlanacak olursa, pandemi vb. olaylar, en önemli etkilerini eğitim-öğretim uygulamaları üzerinde göstermektedir. Her eğitim sisteminin ve sistemin içindeki paydaşların, bu marjinal değişikliklere kısa sürede adapte olabilecek araçları hazır bulundurmaları ve gerektiğinde bu araçları etkinlikle uygulamaya sokabilmeleri, eğitim-öğretimin ilgili süreçlerden en az hasarla çıkabilmesinde hayati derecede önem taşımaktadır. Bu anlamda bundan sonraki süreçlerde de yüz yüze eğitim etkinliklerinin belirli nedenlerle kesilmesi durumunda, uzaktan eğitim uygulamalarının etkinlikle devreye sokulması ve özellikle öğrenci ve veliler nezdinde, uzaktan eğitime dönük endişe, eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi yönünde tedbirlerin alınması gerekmektedir.

2. 1. 6. Uzaktan Eğitim

“İlk olarak Wisconsin Üniversitesi’nin 1892 Yılı Kataloğunda geçmiş olan “uzaktan eğitim” terimi (Distance Education), yine ilk kez aynı üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından 1906 yılında yazılan bir yazıda kullanılmıştır” (Verduin & Clark, 1994’ten aktaran Kaya, 2002, s. 9).

“Uzaktan eğitim; geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerinin sınırlılıkları nedeniyle sınıf içi etkinliklerini yürütme olanağının bulunmadığı durumlarda, eğitim etkinliklerini planlayıcılar ile

öğrenciler arası, iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden bir öğretme yöntemidir” (Kaya, 2002, s. 22).

“Uzaktan eğitim; kaynak ve alıcıların öğrenme-öğretme süreçlerinin büyük bir bölümünde birbirlerinden ayrı (uzak) ortamlarda bulunduğu, alıcılarına “öğretim yaşı, amaçları, zamanı, yeri ve yönetimi” vb. konusunda “bireysellik”, “esneklik” ve “bağımsızlık” olanağı tanıyan, öğrenme-öğretme süreçlerinde yazılı ve basılı materyaller, işitsel araçlar (telefon, radyo), görsel-işitsel teknolojiler (televizyon, video) ve yüz yüze eğitim (akademik danışmanlık) gibi materyal, araç, teknoloji ve yöntemlerin kullanıldığı, kaynak ile alıcılar arasındaki iletişim ve etkileşimin ise televizyona ve bilgisayara dayalı etkileşimli/tümleşik teknolojilerle sağlandığı planlı ve sistematik bir eğitim teknolojisi uygulamasıdır.” (Uşun, 2006, s. 7).

Kaya (2002) ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığının uzaktan eğitim uygulamaları olarak değerlendirdiği okul türleri içinde; “Açık Öğretim Lisesi”, “Açık İlköğretim Okulu” ile “Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu”nda uzaktan eğitim uygulandığını belirtmektedir (s. 44).

Uzaktan eğitim modelleri iki gruptan oluşmaktadır. Bunlar; eş zamanlı (senkron) ve eş zamanlı olmayan (asenkron) modellerdir. Eş zamanlı (senkron) model, öğretmen ve öğrencilerin aynı zamanda, aynı ya da farklı mekanlarda sanal bir ortam çerçevesinde birbirleri ile etkileşim halinde oldukları çevrimiçi bir eğitim modelidir. Eş zamanlı olmayan (asenkron) model, zaman ve mekanların farklı olduğu, öğretmenin bilgiyi önceden sanal ortama aktardığı ve öğrencinin bu bilgiyi istediği zaman ve mekanda öğrenebildiği için öğretmen ve öğrencinin birbirlerinden bağımsız olduğu çevrimdışı bir eğitim modelidir.

Uzaktan eğitimin, kendine özgü yapısından kaynaklanan pek çok avantajlı yönü bulunmaktadır. Uzaktan eğitimin avantajlarını Aktümen, (2002) şu şekilde belirtmektedir:

“İnsanlara değişik eğitim seçeneği sunma, fırsat eşitsizliğini en aza indirme, kitle eğitimi kolaylaştırma, eğitim programlarında standartlaşma sağlama, eğitimde maliyeti düşürme, eğitimde niteliği artırma, öğrenciye serbesti sağlama, öğrenciye zengin bir eğitim ortamı sunma, öğrenciyi sınıf ortamında öğrenim görmeye zorlamama, bireysel öğrenmeyi sağlama, bağımsız öğrenme sağlama, bireye öğrenme sorumluluğu kazandırma, ilk kaynaktan bilgi sağlama, uzmanlardan daha fazla kişinin yararlanmasını sağlama, başarının aynı koşullarda belirlenmesini sağlama, belli bir zamanda ve belli bir kapalı alanda bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırma” (Aktümen, 2002’den aktaran, Altun, 2013, s. 234)

Altun, (2013) avantajlarına rağmen uzaktan eğitimin öğrenci özelliklerinden dolayı karmaşık bir yapıda olduğunu ve bu karmaşıklıktan dolayı bazı dezavantajları olduğunu belirtir. Altun bu dezavantajları şöyle sıralar:

“Öğrenme ortamlarında önemli görülen yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının olmayışı, öğrenme sürecinde karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin anında çözülememesi ve bu durumun ardından gelişebilecek sıkıntılar, anında yardım görememe ve sorunun giderilememesinden kaynaklanan davranışların gelişimi, kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan ve bu yeteneğini geliştirememiş bireyler için planlama zorluğu, çalışan bireylerin kendilerine ayıracakları vakitte ders çalışma zorunluluğu, laboratuvar, atölye gibi uygulama ağırlıklı konuların işlenmesindeki sınırlılıklar, öğretmen-öğrenci arasındaki duygusal etkileşimin olmaması ve öğrenci sayısındaki fazlalık nedeniyle iletişimdeki sınırlılıklar” (s. 235).

Uzaktan eğitim uygulamaları, bir eğitim-öğretim modeli olarak zaten eğitim sistemlerinde kullanılan uygulamalardır. Ancak 2020 yılındaki pandemi ile etkisini ve yoğunluğunu, çok arttırmıştır. Bu kapsamda ‘Uzaktan Eğitim’ uygulamaları, avantajları ve dezavantajlarıyla birlikte, bundan böyle eğitim uygulamalarımızın önemli ve anlamlı bir bileşeni olarak gerektiği yer, zaman ve durumlarda kullanılmaya devam edecektir.

Bu araştırmada; özellikle uygulamalı bir ders olarak çalgı eğitiminin çok önemli bir boyutunu oluşturan ‘Keman Eğitimi’nin, dersi veren öğretmenler gözünden, uzaktan eğitim kapsamında nasıl şekillendiğine ve onlar açısından bu süreçte meydana gelen değişimler, sorunlar, fikirler ve önerilerin neler olduğuna odaklanılmıştır.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Kesendere, Şenol-Sakin ve Acar (2020, s. 8) “Educators’ views on online/distance violin education at Covid-19 outbreak” isimli çalışmalarında, keman eğitimcilerinin uzaktan eğitim sürecinde öğretim teknolojileri ve materyal kullanımı boyutunda materyal olarak; akort cihazı, karton keman, dolma kalem, bant, pipet kullandıklarını, öğrenme sürecinde; Video izlemek/kayıt dinlemek, Öğrenci video kaydı, Öğretmen video kaydı, Çevrimiçi not alımı, e-posta tekniklerini kullandıklarını, Web sitesi/uygulamalar ve programlar olarak; Sibelius, Finale, Youtube, Imslp, Spotify, Skype, Zoom, Whatsapp kullandıklarını belirtirler.

Aynı çalışmada Kesendere vd. (2020, s. 9); keman eğitimcilerinin online/uzaktan keman eğitimi hakkındaki olumsuz görüşleri olarak; fiziksel temas gerekli olduğunu, yapısal zorluklar olduğunu, uzaktan eğitimin tek başına yeterli olmadığını, başlangıç seviyesinde etkili olmadığını ve hata düzeltme süresinin uzadığını belirtirlerken, olumlu görüşler olarak ta; uzaktan eğitimde ileri seviyelerin mümkün olduğunu, altyapısı ve öğretmeni olmayan mekanlar açısından uygun olduğunu, uzaktan eğitimin geçici olarak uygun olduğunu ve teknoloji sayesinde daha geçerli ilerlemelerin mümkün olması olarak belirtmişlerdir.

Yine aynı çalışmada Kesendere vd. (2020, s. 13); online/uzaktan eğitim yöntemi ile ilk ayda gerçekleştirilen keman eğitimi kazanımları için keman eğitimcilerinin çok az bir kısmı yeterli olduğu görüşünderken, bir kısmı kazanımların yetersiz olduğunu, çoğunlukta bir kısmının da koşullu olarak; eğitimin yüz yüze eğitimle desteklenmesi gerektiği, öğrencilerin videoları tekrar tekrar izlemeleri gerektiği, küçük yaş grubunda ebeveyn desteği verilmesi gerektiği, eğitimin öğrencinin algı düzeyine bağlı olduğu şeklindeki görüşlerini tespit etmişlerdir.

Afacan (2022) “Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim ile Gerçekleştirilen Keman Eğitimi Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri” isimli çalışmada, öğrencilerin bu duruma ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri olduğunu belirterek; “Derslere kolay katılma, zaman kaybı yaşamama, dersi kayıttan tekrar izleme ve derslerden uzak kalmama yönünde uzaktan eğitimin olumlu yönlerine ilişkin görüş bildirmişlerdir” demektedir. Uzaktan eğitimle gerçekleştirilen

keman eğitimine ilişkin olumsuz etkiler olarak öğrenciler; yaşadıkları iletişim sorunlarını ve iletişim araçlarına (internet, bilgisayar) ulaşma-erişme aşamasındaki sorunları dile getirmişlerdir (Afacan, 2022, s. 481). “Yaşanan ani değişikliklerle başlayan uzaktan eğitim sürecinde keman öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine adapte olamadıkları, beceri temelli bir dersin uzaktan eğitimle yürütülemeyeceğini düşündükleri ve en kısa sürede yüz yüze eğitime dönülmesini önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca teorik derslerin uzaktan kısmen yapılabilceği, performansa yönelik derslerin ise ağırlıklı olarak yüz yüze olması ve uzaktan eğitimle desteklenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır” (Afacan, 2022, s. 483).

Sakarya ve Zahal (2020) “Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Keman Eğitimine İlişkin Öğrenci Görüşleri” isimli araştırma makalesinde, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine daha çok bilgisayar ve telefon aracılığı ile katıldıklarını, ancak süreçte bazı imkansızlıklar ve teknik aksaklıklar yaşandığını, öğrencilerin bulundukları ortamın keman çalışmaya uygun olmaması nedeniyle motivasyonlarında düşüş olduğu, sürecin öğrencilerde ağırlıklı olarak korku, kaygı, tedirginlik, üzüntü, sıkıntı, stres, öfke, karmaşa, çöküntü ve aşırı titizlik gibi olumsuz etkiler oluşturduğu tespitlerinde bulunmuşlardır.

Yine aynı çalışmada eş zamanlı uzaktan keman eğitiminin olumlu yönleri ile ilgili olarak; “Keman çalarken yapılan hataları görme, öğretim elemanına soru sorabilme/dönüt alabilme, çalışmaya motive olma, mutlu olma, eğlenme, derse yönelik heyecan duyma, kendini okuldaymış gibi hissetme ve evden derse katılmanın rahatlığını hissetme” ve olumsuz yönleri olarak ta: “Ders sırasında meydana gelen teknik problemlerin ve iletişim yetersizliklerinin, motivasyonu olumsuz etkilediği sonucuna varmıştır. Bu çalışmada, eş zamanlı keman dersinin, internet bağlantısının ve sesin zaman zaman kesintiye uğraması, eş zamanlılık problemleri ve ses kalitesinin bozulması gibi olumsuz yönlerinin bulunduğu; ders sırasında öğrencilerin kendilerini gergin hissetme, tedirgin olma ve tuhaf hissetme gibi olumsuz duygular yaşadıkları da ortaya çıkan sonuçlar arasındadır” (Sakarya & Zahal, 2020, s. 812).

Okan ve Arapgirlioğlu (2019) “Uzaktan Öğretim Modelinin Orta Seviye Keman Öğrenimine Etkisi” isimli çalışmalarında; çalışma grubundaki deney grubu öğrencileriyle 8 hafta uzaktan eğitim, kontrol grubu öğrencileri ile de aynı süreli yüz yüze keman eğitimi gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada uzaktan eğitimle keman eğitimi alan öğrencilerin orta düzey keman çalma tekniklerine ilişkin ön test ve son test uygulamaları arasında son test lehine anlamlı farklılıklar olduğu, yüz yüze keman eğitimi alan öğrenciler için de aynı durumun söz konusu olduğu, yüz yüze ve uzaktan keman eğitimi alan öğrencilerin ön test ve son test uygulamaları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ve bu bağlamda da uzaktan keman eğitiminin yüz yüze eğitim kadar etkili olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Aksoy ve Nayir (2020) “Suzuki Yöntemi ile Keman Eğitiminde Çevrimiçi ve Çevrimdışı Uzaktan Eğitim Araçlarının Kullanımına İlişkin Aile ve Uzman Görüşleri” isimli çalışmalarında,

alan uzmanlarının, öğrencilerin keman çalma becerilerinde, bu becerilerin uzaktan eğitimle kazandırıldığına dair hiçbir belirti olmadığını, yüz yüze eğitimle uzaktan eğitim uygulamaları sonucunda öğrenci erişilerinin aynı seviyede olacağını düşündükleri sonuçlarına varmışlardır. Ailelerin ilk başta uzaktan eğitimle ilgili bazı kaygıları taşımalarına rağmen ilk sonuçlardan sonra bu kaygılarının yok olduğunu ve uzaktan eğitim uygulamasının kendilerine zaman, ulaşım ve ekonomik açıdan tasarruf sağladığını düşündüklerini tespit etmişlerdir.

Güzel, Çakır ve Çelen (2020, s. 41) “Youtube Üzerinden Video Destekli Keman Öğretimine İlişkin Öğrenci Görüşleri” isimli çalışmalarında öğrencilerin tamamının, ders videolarıyla internet üzerinden verilen derslerin yeterli olmadığını ve yüz yüze bireysel dersler ile desteklenmesi gerektiğini düşündüklerini tespit etmişlerdir.

Aksoy, Güçlü ve Nayir (2020) “Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları” isimli çalışmalarında; bu bağlamda verilen uzaktan müzik eğitimi uygulamalarında daha çok “eş zamanlı” uzaktan eğitim yönteminin tercih edildiği, iletişim araçları olarak bilgisayar, tablet ve akıllı cep telefonlarının kullanıldığı, Zoom, Skype, Whatsapp platformları üzerinden bu eğitimin verildiğini ve çalışmaya katılanların tümü üzerinden yapılan değerlendirmede de katılımcıların %54,3’ünün uzaktan eğitim uygulamasının verimli olmadığını düşündükleri yönünde tespitlerde bulunmuşlardır.

Aksoy ve Nayir (2022) “Müzik Engel Tanımaz: Uzaktan Keman Eğitimi Modelinin Bedensel Engellilerin Keman Çalma Erişlerine Etkisi” isimli makalesinde, modelin keman çalma erişlerine olumlu yönde etkisi olduğu, bu durumun eğitimde fırsat eşitliğine ve bu fırsat eşitliği sayesinde bedensel engelli bireylere yaşam boyu öğrenmeye katkı sunduğu, modelde kullanılan teknolojilerin yeterli olduğu fakat daha da geliştirilmesi gerektiği sonuçlarına varılmıştır.

Sarıkaya (2021) “Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime İlişkin Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin Görüşleri” isimli makalesinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitime karşı olumsuz görüş içinde olduklarını, bunun müzik eğitimcilerinin ve öğrencilerinin uzaktan eğitim uygulamalarına yabancı olmaları ve bu konuda yeterli bilgi, deneyim ve altyapının olmamasından kaynaklanabileceğini tespit etmiştir. Yine aynı çalışmada uzaktan eğitim konusunda erkek öğrencilerin kadınlara oranla, düşük de olsa daha fazla olumsuz görüş bildirdikleri ve öğrencilerin çoğunluğunun uygulamalı dersler dışındaki diğer derslerin uzaktan eğitim uygulamaları ile işlenebileceğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid-19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, pandemi dönemiyle birlikte uzaktan eğitim modelinin yaşantımıza aniden girdiği ve öğretmenlerin bu sürece hazırlıksız yakalandıkları, öğrencilerin evinde kendi çalgılarının bulunmaması ve ailelerin çevrim içi derslere sıcak bakmamalarının derse devamı olumsuz etkilediği, yeterli öğrenci

motivasyonunun sağlanamaması ve yaşı küçük olan öğrenciler ile ders yapmanın zor olması gibi nedenlerin de derslerin işlenişini olumsuz etkilediği bulgularına ulaşmışlardır.

Yine aynı çalışmada; dersin bilgisayar, telefon ya da tablet gibi uzaktan iletişim araçları ile işlenmesinin öğretmen-öğrenci iletişimine olumsuz etkide bulunduğu, internet bağlantısı ile ilgili bir takım sorunlar olduğu, çalgı akort etme ile ilgili sorunların mevcut olduğu tespitleri yapılmıştır (Ayaz-Töral & Albuz, 2021).

Talaka (2021) “Pandemi Sürecinde Bireysel Çalgı Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri: Bir Durum Değerlendirmesi” isimli çalışmasında; uzaktan eğitimle gerçekleştirilen uygulama temelli derslerde öğrenci-öğretmen etkileşiminin oldukça fazla kesintiye uğradığını, özellikle lisans programına yeni başlayan 1. sınıfların öğretmenleri ile yüz yüze bir araya gelemediğini ve başlangıç aşamasında gerekli temel teknik bilgilerin sağlıklı şekilde verilemediğini düşündüklerini tespit etmiştir.

Topalak (2021) “Müzik Öğretmenlerinin Bakış Açısından Pandemi Döneminde Online Eğitim” isimli çalışmasında, öğretmenlerin derslerinde senkron hatalarından ve cihazlardan kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin ders önem sırasına göre müzik derslerini daha çok ihmal ettiklerini ve bu durumun öğrencilerin çeşitli öğrenme kayıpları yaşamalarına sebep olduğunu, öğretmenlerin öğretim materyali hazırlama konusunda sorunlar yaşadıklarını, katılımcıların, uzaktan eğitimin öğrenci motivasyonunda düşüklüğe neden olabileceğini düşündükleri, öğretmenlerin uzaktan eğitim süreçlerinde, birlikte söyleme ve çalma gibi etkinliklere yer veremedikleri ve makam ve usul öğretiminde de zorlandıklarını tespit etmiştir.

Akarsu (2021) “Investigating Secondary School Music Teachers’ Views about Online Music Lessons During the COVID-19 Pandemic” isimli çalışmasında, katılımcıların çoğunun herhangi bir deneyime sahip olmadığı, internet bağlantı sorunları, iletişim sorunları ve senkronizasyon sorunlarının olduğu bulgularına ulaşmıştır. Ayrıca katılımcılar uzaktan eğitimin, müzik dersleri için uygun bir sistem olmadığı görüşünde bulundukları tespit edilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde Araştırma'nın Modeli, Çalışma Grubu, Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi ile ilgili yöntem bilgilerine yer verilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

Bu araştırma 'Betimsel Araştırmalar'dan 'Tarama (Survey)' modeli bir araştırmadır. "Betimsel araştırmalar; olayı olduğu gibi araştıran ve ele alınan olayların ve durumların ayrıntılı bir biçimde araştırıldığı ve onların daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkilerinin incelenerek, 'Ne' olduklarının betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır" (Karakaya, 2009, s. 59).

"Betimsel araştırmaların bir türü olan Tarama Modeli ise; geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilemez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, ona uygun biçimde 'gözleyip' belirleyebilmektir" (Karasar, 2005, s. 77).

Bu model kapsamında hazırlanan veri toplama aracı, çalışma grubundaki öğretmenlere mümkün olduğunca yüz yüze görüşmelerle uygulanmış ve öğretmenlerin bu konudaki uygulamaları ve uzaktan eğitime ilişkin düşünce ve önerileri betimlenmeye çalışılmıştır.

3. 2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu; 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Rize, Trabzon, Giresun, Ordu ve Samsun Güzel Sanatlar Liseleri Müzik bölümlerinde aktif olarak görev yapan 10 kişilik 'Keman Eğitimi Öğretmeni'nden oluşmaktadır.

Tablo 3. Çalışma Grubu Demografik Bilgileri Tablosu

Güzel Sanatlar Lisesi İli	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Kıdem Yılı
Rize	36	Erkek	Lisans	4-6 yıl
Rize	34	Kadın	Lisans	4-6 yıl
Trabzon	38	Kadın	Lisans	10 yıl ve üzeri
Trabzon	39	Kadın	Lisans	1-3 yıl
Trabzon	39	Kadın	Lisans	10 yıl ve üzeri
Trabzon	46	Kadın	Lisans	10 yıl ve üzeri
Giresun	42	Kadın	Lisans	10 yıl ve üzeri
Ordu	44	Erkek	Lisansüstü	10 yıl ve üzeri
Ordu	40	Kadın	Lisans	7-9 yıl
Samsun	45	Kadın	Lisans	10 yıl ve üzeri

Tablo 3'e bakıldığında çalışma grubunun 10 keman eğitimi öğretmeninden oluştuğu, öğretmenlerin 2'si Rize (Ö1, Ö2), 4'ü Trabzon (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6), 1'i Giresun (Ö7), 2'si Ordu (Ö8, Ö9), 1'i Samsun (Ö10) Güzel Sanatlar Liseleri Müzik bölümlerinde aktif olarak görev yapmaktadırlar. Bu öğretmenler 34-46 yaş aralığındadır. Çalışma grubundaki öğretmenlerin 2'si erkek, 8'i kadındır. Çalışma grubundaki 1 öğretmen lisansüstü eğitim, 9 öğretmen lisans eğitim durumuna sahiptir. Öğretmenlerin güzel sanatlar liselerindeki keman eğitimi kıdem yıllarında, 1 öğretmen 1-3 yıl, 2 öğretmen 4-6 yıl, 1 öğretmen 7-9 yıl, 6 öğretmen ise 10 yıl ve üzeri aktif olarak çalışmaktadır.

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri birincil olarak; amaç doğrultusunda hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu; görüşmecenin, görüşme esnasında vereceği tepkilere dayalı olarak açık uçlu sorular sorabildiği, yapılandırılmış seçenekler dışında başka seçenekleri devreye sokabildiği, daha esnek bir görüşme formudur” (Cemaloğlu, 2009, s. 152). Formun geçerliği için alanında uzman iki öğretim üyesinden görüşler alınmış ve gerekli düzeltme ve eklemeler yapılmıştır. Son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formunda, yapılandırılmış ve açık uçlu olmak üzere 16 adet soru kapsamıştır. Hazırlanmış bu görüşme formunda, öğretmenlerin uzaktan keman eğitimi dersi için kullandıkları dijital uygulama platformları, kullandıkları öğretim, yöntem ve teknikler, uzaktan keman eğitimi dersi işlerken karşılaştıkları temel sorunlar ve bu sorunları aşmak için kullandıkları strateji ve çözüm yolları, uzaktan keman eğitimi dersinde gerçekleştirilen ölçme değerlendirme çalışmalarının uygulanma yolları, uzaktan eğitime ilişkin olumlu ve olumsuz yönleri, bu eğitimi veren öğretmenlerin duygu, düşünce ve diğer meslektaşlarına yol gösterecek çözüm önerileri vd. gibi sorular yer almaktadır. (Ek 1).

Araştırmanın ikincil verileri de özellikle uzaktan pandemi dönemindeki uzaktan eğitim uygulamalarını araştıran ve elektronik veri tabanları ile internet arama motorlarından elde edilen makale, tez, rapor gibi bilimsel çalışmaların betimlenmesinden elde edilmiştir.

3. 4. Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen veriler “İçerik Analizi” ile analiz edilmiştir. “İçerik analizi; yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir şekilde analiz edilerek, sözel olmayan dokümanı nicel verilere dönüştürmektir” (Balcı, 1997, s. 230). Öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevaplar, çalışma ekseninde planlanmış olan alt problemler paralelinde sırasıyla yorumlanmış ve analiz edilmiştir. Veriler üzerinde ayrıca frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

4. BULGULAR

4. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi; “Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının nicelik ve niteliksel özellikleri (ders saatleri, kullanılan strateji, yöntem ve teknikler, kullanılan materyaller, kullanılan uzaktan eğitim araçları vd...) nelerdir?” şeklindedir. Buna göre:

a. Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde görevli keman öğretmenleri, haftada en az 1 saat ile 4 saat arasında değişen sürelerde uzaktan keman eğitimi vermişlerdir. Bu süreler daha çok talim terbiye kurulundaki haftalık ders saati uygulaması temel alınarak işaretlenmiş sürelerdir.

b. Keman öğretmenlerinin tamamı (%100), uzaktan eğitim sürecinde öğrencileriyle; Zoom ve WhatsApp Görüntülü Arama dijital uygulamaları ile derslerini yürütmüşlerdir. Öğretmenlerin %10'u ise bunlara ek olarak Facetime ve Messenger uygulamaları ile derslerini işlediklerini belirtmişlerdir.

c. Keman öğretmenlerinin %90'ı uzaktan eğitim süreçleri nedeniyle, yüz yüze eğitimde kullandıkları kaynaklarda (metot, kitap, etüt, vd.) herhangi bir değişikliğe gitmediklerini, aynı kaynaklarla uzaktan eğitimi sürdürdüklerini belirtmişlerdir.

d. Keman öğretmenlerinin, uzaktan eğitim sürecinde hangi öğretim yöntemlerini kullandıklarına ilişkin bulguya göre, öğretmenlerin yaygın olarak kullandıkları yöntemler; Gösterip-Yaptırma (%100), Anlatım (%90), Soru- Cevap (%60), Taklit Etme (%60), Söyleme (%50), Sunum (%20) ve Suzuki (%10) olarak ifade edilmiştir.

e. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarından kaynaklı olarak yaşadıkları temel keman çalma tekniklerini kazandırmada yaşadıkları belirgin sorunlar vardır. Bu sorunlar; Parmak duruşu (%100), Temel duruş pozisyonu (%90), Entonasyon sorunu (%90), Bilek duruşu (%90), Parmak konumlandırma (%90), Çalgı hakimiyeti (%70), Kol kasılması (%60) ve El kasılması (%50) şeklindedir.

f. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları temel keman çalma teknikleri ile ilgili sorunları düzeltme aşamasında en çok zorlandıkları temel keman çalma teknikleri olarak; Parmak duruşu (%100), Parmak konumlandırma (%90), Temel duruş pozisyonu (%80), Bilek duruşu (%70), Entonasyon sorunu (%60), Çalgı hakimiyeti (%50), Kol kasılması (%30) sorunlarının olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

g. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları temel keman çalma teknikleri ile ilgili sorunları düzeltme aşamasında giriştikleri destekleyici eğitimler kapsamında belirttikleri uygulama ve teknikler şu şekildedir.

Temel çalma teknikleriyle ilgili öğretimsel uygulamalar;

- Öğrencilerin eser/etüt veya ödevleri çalışırken, kendilerini videoya almaları, kendilerini dinlemeleri, hatalarını fark etme odaklı kendini dinleme çalışmaları ve çekilen videoların öğretmene gönderilmesi. (%60)
- Öğrencilerin, çalacakları eser/etüt veya ödevleri, internet ortamında dinleyerek çalışmalarını isteme. (%40)
- Öğrencilerin çalacakları ve belirtilen teknik sorunlara (temel duruş pozisyonu, parmak duruşu vd.) ilişkin dikkat noktalarına temas edilmiş olan eser/etüt veya ödevleri öğretmenin çalarak videoya alması ve bu video kayıtlarını öğrencilere göndermesi. (%30)
- Canlı ders ortamında eser/etüt veya ödevleri öğretmenin önce kendisinin çalarak gerekli dikkat noktalarını öğrencilere göstermesi. (%20)
- Canlı ders esnasında öğrencilerin çalacakları eser/etüt veya ödevlere öğretmenin kemanyla eşlik ederek dersi işlemesi (%10)
- Çalışılacak eser/etüt veya ödevlerin ilk olarak öğrenciler tarafından çözümlemelerinin istenmesi ve eser/etüt veya ödevlerin ondan sonra çalınması. (%10)

Temel çalma tekniklerine ilişkin destekleyici teknik çalışmalar olarak ise;

- Yay çekme tekniğinin daha düzgün oluşması için öğrencinin, yay çektiği kolunu duvara dayaması ve bu şekilde yay çekme tekniğini çalışması.
- Ayna karşısında duruş/tutuş pozisyonları ile ilgili egzersizleri göstererek tekrar etme çalışmaları.
- Tuşe üzerinde ses uzaklıklarını görsel açıdan belirleme çalışması.
- Oldukça fazla gam/dizi çalışmaları önerme.
- Eser/etüt veya ödevlerin, kemanı yatay eksende duvara sabitleyip çalınarak çalışılması.

h. Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarını; %40 oranında uzaktan, %20 oranında yüz yüze ve %40 da hibrit (hem uzaktan hem yüz yüze) şeklinde gerçekleştirmektedirler.

i. Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarını; %70 oranında canlı olarak, %20 oranında video kaydından ve %10 oranında da hibrit (hem canlı hem de video kaydı) olarak gerçekleştirdiklerini beyan etmişlerdir.

j. Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarında kullandıkları ölçme araçları olarak; keman öğretmenlerinin %60'ı, "performans gözlem formu" dışında bir ölçme aracı kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %30'unun, performans gözlemine ek olarak, "derse katılım formu/yönergesi" kullandıkları, %10'unun ise performans gözlemine ek olarak "ilgili eseri ve bestecisini inceleme ödevi" şeklinde ölçme araçları kullandıkları tespit edilmiştir.

4. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi; “Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin düşünceleri (uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları, eğitim sonuçlarının değerlendirilmesi vd...) ve önerileri nelerdir?” şeklinde kurgulanmıştır. Buna göre:

a. Araştırmaya katılan Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri keman öğretmenlerinin %90’ı, uzaktan eğitim sürecindeki ölçme-değerlendirme etkinliklerinde, uzaktan ölçmelerden kaynaklı ölçme hataları olduğunu düşünmektedir. Bunun sebeplerini de;

- İnternet ağ bağlantısı sorunları, görüntü-ses eşitliğinde senkron bozukları ve ses kalitesinin de düşük olması gibi sorunların ölçme hatalarına yol açtığının düşünülmesi.
- Özellikle alt sınıflarda entonasyon, vücut konumlandırma, el konumu ve motivasyon gibi teknik konuların tam olarak ölçülememesi.
- Bir çok öğrencinin uzaktan eğitim şeklinde yürütülen keman derslerine katılmamaları nedeni ile ölçme yapılamaması gibi ölçme hatalarının oluştuğunu belirtmektedirler.

b. Keman öğretmenleri; Uzaktan eğitim sürecinin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerini bildirmişlerdir.

- Buna göre uzaktan eğitimin olumlu yönleri olmadığını düşünen keman öğretmenlerinin yüzdesi %40’tır. Diğer öğretmenler ise; öğrenci ve öğretmenin istedikleri zaman birbirlerine ulaşabilmeleri ve zaman-mekan kısıtlılığını olmamasını uzaktan eğitimin olumlu tarafları olarak değerlendirmişlerdir.
- Uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüş bildiren keman öğretmenleri de, olumsuz etkiler olarak; İnternet kaynaklı sorunların oluşması (ağ bağlantısı kesintisi vb.) nedeniyle eş zamanlı (senkron) hataların oluşması. Temel çalma tekniklerine ilişkin hatalara anında ve yeterli müdahale edememek. El ve kol duruşunu, çalgı tutuş pozisyonunu düzeltememek. Öğrencinin derse katılmaması. Öğrenci ile sağlıklı ve yüz yüze bir iletişim kurulamaması ve uzaktan ders yapılan dijital platformlarda (Örneğin; Zoom) ders saatinin kısa tutulması şeklinde görüş bildirmişlerdir.

c. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim veya hibrit eğitim uygulamasının (hem uzaktan hem yüz yüze-karma) pandemi dönemi dışında da devam etmesini isteyip istememe durumlarına ilişkin olarak, öğretmenlerin %100’ü uzaktan eğitim uygulamasını istemediklerini, çalgı eğitiminin uygulamalı ders olması nedeniyle kesinlikle yüz yüze yapılması gereken bir ders olduğunu ve ancak yapılamayan bazı derslerin telafi edilmesi aşamasında işlevsel olabileceğini belirtmişlerdir.

d. Keman öğretmenlerine yöneltilen bir diğer görüşme sorusu da, keman eğitiminde uzaktan eğitimden kaynaklanan sorunların aşılmasında öğretmenlerin mesleki deneyimlerine dayalı, kendilerine özgü ve diğer öğretmenlere de önerebilecekleri çözüm önerileri ya da uygulamalarının olup olmadığı sorusu idi. Bu soruya ilişkin öğretmen uygulama ve görüşleri aşağıdaki gibidir.

- Öğretmenlerin %90'ı, öğrencilerden eser/etüt ve ödevlerini çalarken kendilerini videoya çekmelerini ve bu kayıtları kendisine göndermelerini isteyerek, öğrencilerden gelen geri bildirimlere göre uzaktan eğitime dayalı sorunları aşmaya çalıştıklarını beyan ettiler.
- Öğretmenlerin %50'si, öğrencilerin çalacağı eser/etüt ve ödevlerini kendileri çalarak ses ve video kaydına aldıklarını ve bu ses ve video kayıtlarını öğrencilerine göndererek sorunları aşmaya çalıştıklarını belirttiler.
- Diğer uygulamalar olarak bol bol performans ödevi verme, değişik kaynaklardan eser dinleme, öğrencinin hazırbulunuşluğuna göre eğitim yapma, sanal sınıf üzerinden uygulama etkinlikleri gibi öğretimsel çabalarla, uzaktan eğitime dayalı sorunları aşmaya çalıştıklarını beyan ettiler.

e. Güzel sanatlar liselerinde görev yapan keman öğretmenleri; uzaktan keman eğitimi konusundaki genel düşünce ve önerileri açısından bakıldığında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun; özellikle çalgı eğitimi gibi uygulamalı derslerde uzaktan eğitim uygulamalarının oldukça yetersiz ve yüzeysel kaldığını, öğrenciyle göz göze iletişimde bulunulamadığı için psikolojik anlamda etkili olmadığını, süreçte teknik sorunlara müdahale edilemediği ve sadece dinleme boyutunda kaldığı için verimli olmadığını, başarının düşmesine neden olduğunu, sadece teorik derslerde kullanıma uygun bir uygulama olması gerektiğini ve uygulamalı dersler anlamında yararının olmadığını düşündüklerini beyan etmişlerdir. Sadece bir öğretmen, hayatımızda ulaşamayacağımız eğitimlere ve deneyimlere ulaşma şansını sunduğu için uzaktan eğitimi desteklediğini beyan etmiştir.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma, Doğu Karadeniz Bölgesindeki Güzel Sanatlar Liseleri'nde görev yapan keman öğretmenlerinin, keman derslerinin uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili görüşleri doğrultusunda incelenmiştir.

Çalışmada iki alt problem durumu ele alınmıştır. Birinci alt problem “Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının nicelik ve niteliksel özellikleri (ders saatleri, kullanılan strateji, yöntem ve teknikler, kullanılan materyaller, kullanılan uzaktan eğitim araçları vd...) nelerdir?”. İkinci alt problem ise “Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin düşünceleri (uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları, eğitim sonuçlarının değerlendirilmesi vd...) ve önerileri nelerdir?” şeklindedir.

Keman öğretmenlerinin tamamı uzaktan eğitim sürecinde öğrencileriyle; Zoom ve WhatsApp Görüntülü Arama dijital uygulamaları ile derslerini yürüttükleri görülmektedir. Birkaç öğretmen bu uygulamalara ek olarak Facetime ve Messenger uygulamalarının da kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid- 19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, öğretmen ve öğrencilerin çevrimiçi ders esnasında en çok Zoom dijital uygulamasının kullanıldığı, bunun yanı sıra WhatsApp kullanımının Zoom uygulaması kadar tercih edildiği tespit edilmiştir. En az kullanılan dijital uygulama programlarının da Microsoft Teams, Facebook ve Google Meetings olduğu tespit edilmiştir. Topalak (2021) “Müzik Öğretmenlerinin Bakış Açısından Pandemi Döneminde Online Eğitim” isimli çalışmasında, pandemi döneminden dolayı okullarda verilen eğitim EBA ve Zoom programları aracılığı ile online eğitime geçilmiştir. Bu durumdan dolayı öğretmenlerin EBA sisteminden derslerini oluşturup işledikleri görülmektedir. EBA sisteminde açılan canlı dersler direkt Zoom dijital uygulamasına aktardığı için öğretmenler derslerini Zoom dijital uygulamasından işledikleri görülmektedir. Aksoy, Güçlü ve Nayir (2020) “Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları” adlı araştırma makalesinde, öğretmen ve öğrencilerin derslerini eş zamanlı (senkron) model ile işledikleri saptanmıştır. En fazla akıllı telefon kullandıkları ve dijital uygulama olarak da WhatsApp platformunun kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra bilgisayar, tablet cihazlarının kullanıldığı, dijital uygulamalarda Skype, Zoom, Google Hangouts platformlarının da kullanıldığı tespit edilmiştir. Kesendere vd. (2020) “Educators’ views on online/distance violin education at Covid-19 outbreak term” isimli çalışmalarında, keman eğitimcilerin nota yazma programları (Sibelius, Finale), video izleme programları (YouTube), müzik dinleme uygulamalarını (Spotify), anlık mesajlaşmak/sohbet uygulamalarından (Skype, WhatsApp ve Zoom) yararlandıklarını tespit etmişlerdir. Ververis ve Apostolis (2020, s. 5) devlet okullarında müzik dersi bünyesinde çalgı

eğitimi veren 87 müzik öğretmeni ile yürüttükleri çalışmalarında; uzaktan eğitim ile ilgili olarak: öğretmenlerin sadece 36'sının (%41,4) eşzamanlı öğretim yaptığını; 32'sinin (%36,8) senkron ve asenkron öğretimi bir arada işlediklerini; 12'sinin (%13,8) ise sadece asenkron öğretim yaptığını ifade etmiştir. Verilerin ikinci bir incelemesi, aslında 19 (%21,8) katılımcının senkron bir öğretim yöntemini benimsediğini, 10'unun (%11,5) asenkron öğretimi seçtiğini, 51 (%58,6) katılımcının ise senkron ve asenkron öğretim uygulamalarının bir kombinasyonunu izlediğini tespit etmişlerdir.

Keman öğretmenlerin yüz yüze eğitimde kullandıkları kaynaklarda herhangi bir değişiklik yapmadıkları ve bu kaynaklarla uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi derslerini sürdürdükleri tespit edilmiştir. Aldemir ve Gürkan-Öztürk (2021) “Uzaktan Eğitimde Keman Eğitiminin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği)” adlı makalede, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda uzaktan keman eğitiminde kaynaklara ulaşmada sorunlar yaşadığını belirtmişlerdir.

Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde Gösterip-Yaptırma, Anlatım, Soru-Cevap, Taklit Etme, Söyleme, Sunum ve Suzuki öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Aldemir ve Gürkan-Öztürk (2021) “Uzaktan Eğitimde Keman Eğitiminin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği)” adlı makalede, bu süreçte uzaktan eğitimin öğretim elemanları için önemli olduğu görülmektedir. Ders içeriğine göre kullanılabilecek farklı yöntem ve tekniklerin, uzaktan eğitim ortamında rahatlıkla erişilebilen bilgi ve iletişim teknolojilerinin olmasının eğitimcilere yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Ağırlıklı olarak gösterip-yaptırma yönteminin kullanıldığı keman (çalgı) eğitiminde gerek sözel ifadelerle gerek somut, canlı örneklerle desteklenerek öğrencinin aktif hale getirilmesinin öğrenmenin gerçekleşmesinde yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Keman öğretmenlerinin uzaktan keman eğitimi dersi sürecinde temel keman çalma teknikleri kazandırmada yaşadıkları sorunların olduğu saptanmıştır. Bu temel keman çalma tekniklerini düzeltme aşamasında öğretmenlerin en çok zorlandıkları sorunlar, parmak duruşu, parmak konumlandırma, temel duruş pozisyonu, bilek duruşu, entonasyon sorunu, çalgı hakimiyeti ve kol kasılmasıdır. Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid-19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, ders içerisinde zorlandıkları konuları ele almıştır. Bunlar; öğretmen-öğrenci ilişkisinin zayıflaması, akort yapmak, küçük yaştaki öğrencilerle ders yapmak, teknolojik problemler, ders materyallerinin uygun/yeterli olmaması, velilerin çevrim içi derse karşı tutumları ve çevrim içi derse adaptasyon olarak tespit edilmiştir. Talaka (2021) “Pandemi Sürecinde Bireysel Çalgı Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri: Bir Durum Değerlendirmesi” adlı çalışmada, öğrencilerin çaldığı enstrümanlar ve uzaktan eğitim ile çalgı derslerinde en fazla zorlandıkları durumlara ilişkin “*teknik konuları anlayamama ve uygulamada zorluk çekme, yanlışları düzeltememe, teknik aksaklıklar ve çalgı yokluğu*” temalı bulgulara saptanmıştır.

Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan temel keman çalma teknikleri ile ilgili sorunlara düzeltme aşamasında destekleyici eğitimler kapsamında keman öğretmenlerinin uygulamış oldukları bir takım uygulama ve teknikler olduklarını belirtmişlerdir. Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid-19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, öğretmenlerin çevrimiçi derslerinde karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri belirtmişlerdir. En çok görüş bildiren çözümün ailelerden destek alarak dersi yürütmek olduğu görülmüştür. Bunun dışında öğrencinin kendi çalışma kayıtlarının öğretmenine iletilmesi, küçük öğrencilerle daha hareket temelli ders işlemek ve ders öncesi çalgı araç-gereçlerinin hazırlanmış olması öğretmenlerin çevrim içi derslerde karşılaştıkları zorluklara çözüm olarak düşünülmüştür.

Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman derslerine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarında, uzaktan, yüz yüze ve hibrit (hem uzaktan hem de yüz yüze) şeklinde yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun pandemi döneminde yaşanan durumlardan (hastalığın seyri, vaka sayıları vb.) dolayı ara ara okulların açılmasıyla ölçme-değerlendirmenin istenilen uygulamada yapıldığı görülmektedir.

Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarında öğretmenlerin birçoğu canlı olarak gerçekleştirdiklerini beyan ederken, birkaç öğretmen video kaydı istemektedir. Hibrit (hem canlı hem de video kaydı) olarak ölçme-değerlendirme uygulaması gerçekleştiren öğretmenlerin de olduğu görülmektedir.

Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi için öğretmenlerin gerçekleştirdikleri ölçme-değerlendirme uygulamalarından kullandıkları ölçme araçlarında genellikle “Performans Gözlem Formu” ölçme aracı kullanıldığı tespit edilmiştir. Buna ek olarak birkaç öğretmen “Derse Katılım Formu/Yönergesi” ve “İlgili Eseri ve Bestecisini İnceleme Ödevi” şeklinde ölçme araçları kullandıkları saptanmıştır.

Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen ölçme-değerlendirme etkinliklerinde, uzaktan ölçmelerden kaynaklı ölçme hataları olduklarını düşünmektedirler ve bu düşüncelerini de kendilerine özgü görüşleri doğrultusunda belirtmişlerdir. Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid-19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, pandemi döneminde ders yapılmama sebeplerinden bahsetmiştir. Öğrencilerin evlerinde çalışacakları bir çalgıya sahip olmamaları, akort problemleri ve öğrencilerin velileri tarafından uzaktan eğitimin uygun bulunmaması, öğrencilerin derslere devam edememesi konusunda sıkça belirtilen nedenler olarak belirtilmiştir. Topalak (2021) “Müzik Öğretmenlerinin Bakış Açısından Pandemi Döneminde Online Eğitim” isimli çalışmada, online eğitim sürecinde, öğretmenlerin tamamı teknolojik sorunlara yönelik olarak derslerinde senkron hatalarından kaynaklanan sorunlar yaşamakta, büyük bölümü de cihazlar ile ilgili sıkıntılar yaşandığını dile getirmişlerdir.

Keman öğretmenleri, uygulamakta oldukları uzaktan eğitim süreci hakkında olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüşler bildirmişlerdir. Öğretmenler “*Öğrenci ve öğretmenin istedikleri zaman birbirlerine ulaşabilmeleri ve zaman ve mekan kısıtlılığının olmaması*” gibi olumlu görüşler belirtirken, “*İnternet kaynakları sorunların oluşması, temel çalma tekniklerine ilişkin hatalarda anında ve yeterli müdahale edememek, sağlıklı bir iletişim kurulamaması, ders saatinin kısa tutulması*” gibi olumsuz görüşler de belirtmişlerdir. Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid-19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, öğretmenlerin en çok olumlu yönde belirttikleri görüş “*Öğrencinin herhangi bir sebepten şehir değiştirme durumunda kendi öğretmeni ile derse devam etmesi*” olarak belirtilmiştir. Bunu sırasıyla öğretmenin ve öğrencinin kendi evinden dersleri yapabilmesi, daha fazla öğrenciye ulaşma imkânı, farklı seviyelerdeki öğrencilere ulaşabilmek, öğrencilerin derse daha fazla konsantre olması vb. durumlar izlemektedir. Afacan (2022) “Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim ile Gerçekleştirilen Keman Eğitimi Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri” isimli makalesinde, keman çalgı dersinin olumlu ve olumsuz yönleri incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler, derslere kolay katılma, zaman kaybı yaşamama, dersi kayıttan tekrar izleme ve derslerden uzak kalmama vb. yönünde uzaktan eğitimin olumlu yönlerine ilişkin görüş belirtirken, uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin ise karşılıklı iletişim yetersizliği, uygulamada alt yapı eksikliği, ders süresinin az olması, motive olamama, kemanda gösterilen teknik becerilerin internet ortamında anlaşılmasındaki güçlükler vb. görüşler belirtmişlerdir. Kesendere vd. (2020) “Educators’ views on online/distance violin education at Covid-19 outbreak term” isimli çalışmalarında, eğitimcilerin uzaktan keman eğitimine ilişkin olumlu ve olumsuz yönleri incelenmiştir. Olumlu yönler olarak, doğrudan keman eğitimine ulaşamayan bireyler için alternatif bir yöntem olduğu, keman çalarken karşılaştığı bir eksikliği video destekli çalışma ile kendi başına halledebilmesi, video keman eğitiminin sahip olduğumuz teknolojik gelişmelere daha çok fayda sağladığı, uzaktan keman eğitiminin daha sakin ve huzurlu bir ortamda öğretildiğinde verimliliğin yükseldiği görüşleri belirtilmiştir. Olumsuz yönler olarak da, öğrenciye dokunmadan, düzeltmeden etkili olabileceğinin düşünülmediği, keman çalgısının yapısal özelliği bakımından online eğitimde zor olduğu, yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığı görüşleri belirtilmiştir. Akarsu (2021) “Investigating Secondary School Music Teachers' Views about Online Music Lessons During the COVID-19 Pandemic” isimli çalışmasında, öğretmenler rahat bir ortam sağlanması konusunda, öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimin devamlı olması konusunda olumlu görüş belirtmişlerken, psikomotor becerilerine ve performans müdahale edememe, internet kesintilerine neden olan bağlantı sorunları ve uzun süre bilgisayar ve telefon başında kalmanın dijital yorgunluğa neden olduğu konusunda olumsuz görüş belirtmişlerdir. Ververis ve Apostolis (2020, s. 8) çalışmalarında; çalgı öğretmenlerinin çoğunun, öğrencileriyle iletişimi senkron olarak kurduklarını ve aynı zamanda bir asenkron öğretim şekli olan video ve ses

kayıtları alışverişinde bulunduklarını, bunun temel nedeninin, görüntülü görüşmelerde canlı performans esnasında meydana gelen bir dizi teknik sorun olduğunu, bu sorunlardan video ve ses senkronizasyonunun olmaması, ses kalitesiyle ilgili (ses dalgalanmaları, belirli frekanslarda işitilebilirlik sorunları, bozulma vb.) olduğunu belirtmişlerdir.

Keman öğretmenleri, pandemi dönemi dışında uzaktan veya hibrit (hem uzaktan hem de yüz yüze-karma) eğitim uygulamasının devam edilmesi konusunda, çalgı eğitiminin uygulamalı bir ders olduğunu belirterek bu tür eğitimleri yüz yüze yapılması gerektiğini, bu nedenden dolayı çalgı eğitiminde uzaktan eğitim uygulamasını istemediklerini belirtmişlerdir. Sarıkaya (2021) “Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime İlişkin Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin Görüşleri” adlı araştırma makalesinde, Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin büyük çoğunluğu geleneksel eğitimi uzaktan eğitime göre daha anlamlı bulmaktadır. Aldemir ve Gürgan-Öztürk (2021) “Uzaktan Eğitimde Keman Eğitiminin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği)” adlı makalede, öğretim elemanları tamamı ve öğrencilerin büyük çoğunluğu yüz yüze eğitimin yapılamadığı durumlarda, uzaktan eğitimi alternatif bir çözüm olarak görmektedirler. Ayrıca yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim modelinin birlikte kullanılmasının eğitimin sürdürülebilirliğini ve öğrencinin dersten kopmamasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim uygulamasında yaşanan bu aksaklık ve sorunlar karşısında mesleki deneyimlerini de göz önünde bulundurarak *“Öğrencilerden eser/etüt ve ödevlerini çalarken kendilerini videoya çekmelerini ve bu kayıtları kendisine göndermelerini isteyerek, öğrencilerden gelen geri bildirimlere göre uzaktan eğitime dayalı sorunları aşmaya çalıştıklarını, bol bol performans ödevi verme, değişik kaynaklardan eser dinleme, öğrencinin hazırbulunuşluğuna göre eğitim yapma”* görüşlerle kendilerine özgü çözüm önerileri ya da uygulamalardan bahsetmişlerdir. Ayaz-Töral ve Albuz (2021) “Covid-19 Pandemi Sürecinde 4-13 Yaş Grubu Öğrencilerine Yönelik Uzaktan Çalgı Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma çalışmalarında, öğretmenler çalgı derslerinde dersin verimliliğinin artırılmasına yönelik *“Birbirine uygun çocuklarla gruplar oluşturulacak olursa da öğrenciler hem kendileriyle ortak bir şeyler paylaşan akranlarını tanımış olur hem de tek ders yapmanın sorumluluğunu paylaşmış olurlar. Motivasyonu düşük ya da yaşı küçük olan, ilgisi derse az olan öğrencilerle velilerin de çocuklarının yanında bulunarak ders işlemek daha kolay olabilir. Derse muhakkak hazır gelmeleri gerek. Akort videoları izleyerek aileleri ile yapan öğrencim çok. Ödevi olan eseri bol bol dinleyip gelmeli diye düşünüyorum.”* biçiminde görüşler bildirmişlerdir. Ververis ve Apostolis (2020) çalışmalarını yürüttükleri müzik öğretmeni katılımcılarının büyük çoğunluğunun, bazı istisnalar dışında, uzaktan eğitimin herhangi bir avantajını düşünmediklerini tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılan keman öğretmenleri, uzaktan keman eğitimi konusunda genel düşünce ve önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin çoğu, *“çalgı eğitiminde uzaktan eğitimin yetersiz*

kaldığını, teknik sorunlara müdahale edilemediği” gibi görüşler beyan etmişlerdir. Bu durumun yine çalgı eğitiminde yüz yüze eğitimin uygulamasının daha etkili olduğu görülmektedir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

6. 1. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi; “Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının nicelik ve niteliksel özellikleri (ders saatleri, kullanılan strateji, yöntem ve teknikler, kullanılan materyaller, kullanılan uzaktan eğitim araçları vd...) nelerdir?” şeklindedir. Bu paralelde elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir.

1. Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde görevli keman öğretmenleri, haftada en az 1 saat ile 4 saat arasında değişen sürelerde uzaktan keman eğitimi vermişlerdir. Bu süreler daha çok talim terbiye kurulundaki haftalık ders saati uygulaması temel alınarak işaretlenmiş sürelerdir.
2. Keman öğretmenlerinin tamamı (%100), uzaktan eğitim sürecinde öğrencileriyle; Zoom ve WhatsApp Görüntülü Arama dijital uygulamaları ile derslerini yürütmüşlerdir. Öğretmenlerin %10'u ise bunlara ek olarak Facetime ve Messenger uygulamaları ile derslerini işlediklerini belirtmişlerdir.
3. Keman öğretmenlerinin %90'ı uzaktan eğitim süreçleri nedeniyle, yüz yüze eğitimde kullandıkları kaynaklarda (metot, kitap, etüt, vd.) herhangi bir değişikliğe gitmediklerini, aynı kaynaklarla uzaktan eğitimi sürdürdüklerini belirtmişlerdir.
4. Keman öğretmenlerinin, uzaktan eğitim sürecinde hangi öğretim yöntemlerini kullandıklarına ilişkin bulguya göre, öğretmenlerin yaygın olarak kullandıkları yöntemler; Gösterip-Yaptırma (%100), Anlatım (%90), Soru-Cevap (%60), Taklit Etme (%60), Söyleme (%50), Sunum (%20) ve Suzuki (%10) olarak ifade edilmiştir.
5. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarından kaynaklı olarak yaşadıkları temel keman çalma tekniklerini kazandırmada yaşadıkları belirgin sorunlar vardır. Bu sorunlar; Parmak duruşu (%100), Temel duruş pozisyonu (%90), Entonasyon sorunu (%90), Bilek duruşu (%90), Parmak konumlandırma (%90), Çalgı hakimiyeti (%70), Kol kasılması (%60) ve El kasılması (%50) şeklindedir.
6. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları temel keman çalma teknikleri ile ilgili sorunları düzeltme aşamasında en çok zorlandıkları temel keman çalma teknikleri olarak; Parmak duruşu (%100), Parmak konumlandırma (%90), Temel duruş pozisyonu (%80), Bilek duruşu (%70), Entonasyon sorunu (%60), Çalgı hakimiyeti (%50), Kol kasılması (%30) sorunlarının olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

7. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları temel keman çalma teknikleri ile ilgili sorunları düzeltme aşamasında giriştikleri destekleyici eğitimler kapsamında belirttikleri uygulama ve teknikler:
 - a. Öğrencilerin eser/etüt veya ödevleri çalışırken kendilerini videoya almaları, kendilerini dinlemeleri, hatalarını fark etme odaklı kendini dinleme çalışmaları ve çekilen videoların öğretmene gönderilmesi (%60).
 - b. Öğrencilerin, çalacakları eser/etüt veya ödevleri internet ortamında dinleyerek çalışmalarını isteme (%40).
 - c. Öğrencilerin çalacakları ve belirtilen teknik sorunlara (temel duruş pozisyonu, parmak duruşu vd.) ilişkin dikkat noktalarına temas edilmiş olan eser/etüt veya ödevleri öğretmenin çalarak videoya alması ve bu video kayıtlarını öğrencilere göndermesi (%30).
 - d. Canlı ders ortamında eser/etüt veya ödevleri öğretmenin önce kendisinin çalarak gerekli dikkat noktalarını öğrencilere göstermesi (%20).
 - e. Canlı ders esnasında öğrencilerin çalacakları eser/etüt veya ödevlere öğretmenin kemanyla eşlik ederek dersi işlemesi (%10).
 - f. Çalışılacak eser/etüt veya ödevlerin ilk olarak öğrenciler tarafından çözümlemelerinin istenmesi ve parçaların ondan sonra çalınması (%10).
 - g. Yay çekme tekniğinin daha düzgün oluşması için öğrencinin, yay çektiği kolunu duvara dayaması ve bu şekilde yay çekme tekniğini çalışması.
 - h. Ayna karşısında duruş/tutuş pozisyonları ile ilgili egzersizleri göstererek tekrar etme çalışmaları.
 - i. Tuşe üzerinde ses uzaklıklarını görsel açıdan belirleme çalışması.
 - j. Oldukça fazla gam/dizi çalışmaları önerme.
 - k. Eser/etüt veya ödevlerin, kemanı yatay ekseninde duvara sabitleyip çalınarak çalışılması.
8. Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarını; %40 oranında uzaktan, %20 oranında yüz yüze ve %40 da hibrit (hem uzaktan hem yüz yüze) şeklinde gerçekleştirmektedirler.
9. Keman öğretmenleri, uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarını; %70 oranında canlı olarak, %20 oranında video kaydından ve %10 oranında da hibrit (hem canlı hem de video kaydı) olarak gerçekleştirdiklerini beyan etmişlerdir.
10. Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirme uygulamalarında kullandıkları ölçme araçları olarak; keman öğretmenlerinin %60'ı, "performans gözlem formu" dışında bir ölçme aracı kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin %30'unun, performans gözlemine ek olarak, “derse katılım formu/yönergesi” kullandıkları, %10'unun ise, performans gözlemine ek olarak “ilgili eseri ve bestecisini inceleme ödevi” şeklinde ölçme araçları kullandıkları tespit edilmiştir.

6. 1. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi; “Keman eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin düşünceleri (uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları, eğitim sonuçlarının değerlendirilmesi vd...) ve önerileri nelerdir?” şeklinde kurgulanmıştır. Bu alt probleme ilişkin sonuçlar da aşağıdaki gibidir.

1. Araştırmaya katılan Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri keman öğretmenlerinin %90'ı, uzaktan eğitim sürecindeki ölçme-değerlendirme etkinliklerinde, uzaktan ölçmelerden kaynaklı ölçme hataları olduğunu bu hataları sebeplerinin;
 - a. İnternet ağ bağlantısı sorunları, görüntü-ses eşitliğinde senkron bozukları ve ses kalitesinin de düşük olması gibi sorunların ölçme hatalarına yol açtığına düşünülmesi.
 - b. Özellikle alt sınıflarda entonasyon, vücut konumlandırma, el konumu ve motivasyon gibi teknik konuların tam olarak ölçülememesi.
 - c. Bir çok öğrencinin uzaktan eğitim şeklinde yürütülen keman derslerine katılmamaları nedeni ile ölçme yapılamaması gibi ölçme hatalarının oluştuğunu belirtmektedirler.
2. Keman öğretmenleri; Uzaktan eğitim sürecinin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerini bildirmişlerdir.
 - a. Buna göre uzaktan eğitimin olumlu yönleri olmadığını düşünen keman öğretmenlerinin yüzdesi %40'tır. Diğer öğretmenler ise; öğrenci ve öğretmenin istedikleri zaman birbirlerine ulaşabilmeleri ve zaman-mekan kısıtlılığının olmamasını uzaktan eğitimin olumlu tarafları olarak değerlendirmişlerdir.
 - b. Uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüş bildiren keman öğretmenleri de, olumsuz etkiler olarak; İnternet kaynaklı sorunların oluşması (ağ bağlantısı kesintisi vb.) nedeniyle eş zamanlı (senkron) hataların oluşması. Temel çalma tekniklerine ilişkin hatalara anında ve yeterli müdahale edememek. El ve kol duruşunu, çalgı tutuş pozisyonunu düzeltememek. Öğrencinin derse katılmaması. Öğrenci ile sağlıklı ve yüz yüze bir iletişim kurulamaması ve uzaktan ders yapılan dijital platformlarda (Örneğin; Zoom) ders saatinin kısa tutulması şeklinde görüş bildirmişlerdir.
3. Keman öğretmenlerinin uzaktan eğitim veya hibrit eğitim uygulamasının (hem uzaktan hem yüz yüze-karma) pandemi dönemi dışında da devam etmesini isteyip istememe durumlarına ilişkin olarak, öğretmenlerin %100'ü uzaktan eğitim uygulamasını istemediklerini, çalgı eğitiminin uygulamalı ders olması nedeniyle kesinlikle yüz yüze

yapılması gereken bir ders olduğunu ve ancak yapılamayan bazı derslerin telafi edilmesi aşamasında işlevsel olabileceğini belirtmişlerdir.

4. Keman öğretmenlerine yöneltilen bir diğer görüşme sorusu da, keman eğitiminde uzaktan eğitimden kaynaklanan sorunların aşılmasında öğretmenlerin mesleki deneyimlerine dayalı, kendilerine özgü ve diğer öğretmenlere de önerebilecekleri çözüm önerileri ya da uygulamalarının olup olmadığı sorusu idi. Bu soruya ilişkin öğretmen uygulama ve görüşleri aşağıdaki gibidir.
 - a. Öğretmenlerin %90'ı, öğrencilerden eser/etüt ve ödevlerini çalarken kendilerini videoya çekmelerini ve bu kayıtları kendisine göndermelerini isteyerek, öğrencilerden gelen geri bildirimlere göre uzaktan eğitime dayalı sorunları aşmaya çalıştıklarını beyan ettiler.
 - b. Öğretmenlerin %50'si, öğrencilerin çalacağı eser/etüt ve ödevlerini kendileri çalarak ses ve video kaydına aldıklarını ve bu ses ve video kayıtlarını öğrencilerine göndererek sorunları aşmaya çalıştıklarını belirttiler.
 - c. Diğer uygulamalar olarak bol bol performans ödevi verme, değişik kaynaklardan eser dinleme, öğrencinin hazırbulunuşluğuna göre eğitim yapma, sanal sınıf üzerinden uygulama etkinlikleri gibi öğretimsel çabalarla, uzaktan eğitime dayalı sorunları aşmaya çalıştıklarını beyan ettiler.
5. Güzel sanatlar liselerinde görev yapan keman öğretmenleri; uzaktan keman eğitimi konusundaki genel düşünce ve önerileri açısından bakıldığında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun; özellikle çalgı eğitimi gibi uygulamalı derslerde uzaktan eğitim uygulamalarının oldukça yetersiz ve yüzeysel kaldığını, öğrenciyle göz göze iletişimde bulunulmadığı için psikolojik anlamda etkili olmadığını, süreçte teknik sorunlara müdahale edilemediği ve sadece dinleme boyutunda kaldığı için verimli olmadığını, başarının düşmesine neden olduğunu, sadece teorik derslerde kullanıma uygun bir uygulama olması gerektiğini ve uygulamalı dersler anlamında yararının olmadığını düşündüklerini beyan etmişlerdir. Sadece bir öğretmen, hayatımızda ulaşamayacağımız eğitimlere ve deneyimlere ulaşma şansını sunduğu için uzaktan eğitimi desteklediğini beyan etmiştir.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Uzaktan keman eğitimi derslerinde, öğretim programının kazanımlarına ulaşılmasında olumsuz rol oynayan değişkenler üzerinde (Motivasyon, Teknik destek, Uzaktan öğretim

strateji-yöntem-teknikleri, Uzaktan eğitimde karşılıklı iletişim ve etkileşim vd.) daha ayrıntılı çalışmalar yapılmalıdır.

2. Sadece uzaktan keman eğitimi süreçlerine özgü ve bu süreçlere uygun etkinlik ve uygulamalar üzerinde deneysel çalışmalar yapılarak sonuçları alanın literatürüne kazandırılmalıdır.
3. Uzaktan eğitimin en çok eleştirildiği ölçme-değerlendirmelerin objektifliği noktasında, uzaktan keman eğitimine özgü ölçme-değerlendirme teknikleri üzerinde çalışılmalıdır.
4. Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde görev yapan keman öğretmenlerinin uzaktan eğitime dönük uygulamalarında yaşadıkları sorunların aşılmasında, uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim uygulamaları, harmanlanmış, hibrit, senkron veya asenkron bir biçimde normal eğitim-öğretim dönemlerinde de kullanılabilir.
5. Eğitimde fırsat eşitliğini zedelememek için uzaktan eğitim için gerekli alt yapıları temin etme, onlara ulaşma ve onları kullanabilme boyutunda öğrenci, öğretmen ve velilere gerekli destekler sağlanmalıdır.

6. 2. 2. İleride Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Uzaktan eğitim uygulamalarına dönük yeni ve fonksiyonel yol ve yöntemlerle ilgili bilimsel araştırmalar ve bu kapsamda öğretim teknolojileri ve materyallerin geliştirilmesine hız verilmelidir.
2. Uzaktan eğitim uygulamalarına ileri dönemlerde de zorunlu olarak dönülme potansiyeli olduğu gözden kaçırılmadan, sadece çalgı eğitimine dönük etkinlikler değil, müzik eğitimi süreçlerindeki tüm uygulamalı dersler için uzaktan eğitim teknolojileri aktif olarak geliştirilip işe koşulmalıdır.
3. Her ne kadar öğretmen ve öğrenciler yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih etmek durumunda olsalar da, olağanüstü durumlarda uzaktan eğitim uygulamalarının kaçınılmaz olduğu konusunda bilgilendirme, benimsetme, motive etme ve bu uygulamaları içselleştirme boyutunda çalışmalar yapılmalıdır.
4. Çalışma grubu, ölçme aracı, farklılaştırılarak yeni çalışmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Afacan, Ş. (2022). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile gerçekleştirilen keman eğitimi derslerine ilişkin öğrenci görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(1), 472-487.
- Akarsu, S. (2021). Investigating secondary school music teachers' views about online music lessons during the Covid-19 Pandemic. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 16(2), 160-178.
- Akgül, D. (1997). *Anadolu güzel sanatlar liseleri keman eğitimi sürecinin değişkenlerinin analizi, yorumlanması ve öneriler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Akpınar, M. (2014). Kemanda martelet yay tekniğinin öğretilmesinde Türk halk ezgilerinin kullanılması. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 6(3), 91-98.
- Aksoy, Y., Güçlü, O., & Nayir, A. E. (2020). Özel müzik kurslarının pandemi sürecindeki uzaktan eğitim durumları, *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 947-967.
- Aksoy, Y., & Nayir, A. E. (2020). Suzuki yöntemi ile keman eğitiminde çevrimiçi ve çevrimdışı uzaktan eğitim araçlarının kullanımına ilişkin aile ve uzman görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(104), 442-465.
- Aksoy, Y., & Nayir, A. E. (2022). Müzik engel tanımaz: Uzaktan keman eğitimi modelinin bedensel engellilerin keman çalma erişilerine etkisi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 13(47), 351-370.
- Aksu, C., & Çelenk, K. (2014). AGSSL müzik bölümü mezunlarının 'güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerindeki akademik başarılarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 9(2), 67-87.
- Aldemir, B., & Gürkan Öztürk, F. (2021). Uzaktan eğitimde keman eğitiminin uygulanabilirliğine yönelik öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri (Gazi Üniversitesi örneği). *ASOS Journal*, 9(113), 292-305.
- Altun, T. (2013). Bilgisayar destekli öğretim araç-gereçlerinin hazırlanması ve uygulanması. N. Yiğit, (Ed.), *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* içinde (s. 187-246). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Ayaz Töral, D., & Albuz, A. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde 4-13 yaş grubu öğrencilerine yönelik uzaktan çalgı öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 21-43.
- Bozkaya, İ. (2006, Nisan). *Anadolu güzel sanatlar liseleri mezunlarının müzik öğretmenliği programı kontenjanları içindeki yeri*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Covid-19 Salgını Sonrası Dünyada Eğitim. (2020). <https://www.meb.gov.tr/covid-19-salgini-sonrasi-dunyada-egitim/haber/20936/tr> adresinden 28 Nisan 2020 tarihinde erişilmiştir.

- Ercan, H., & Yıldırım Orhan, Ş. (2016). Bireysel çalgı ve öğretimi dersinde akran öğretimine dayalı öğrenme öğretme yaklaşımı uygulaması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 2269-2281.
- Ercan, H., & Yıldırım Orhan, Ş. (2016). Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımının bireysel çalgı dersiyle ilişkisi: Gazi Üniversitesi örneği. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 130-144.
- Gökber, C. H. (2020). *Çalgı eğitimine yönelik öğrenme stratejilerine dayalı program tasarısının hazırlanması ve uygulanması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güleç, G. (2010, Aralık). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri öğrencilerinin alanları ile ilgili yükseköğretim kurumu tercihlerinde, yükseköğretim kurumlarından beklentileri ve bu kurumların tercihler üzerindeki etkileri*. IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Günay, E., & Uçan, A. (1980). *Çevreden evrene keman eğitimi 1*. Ankara: Önder Matbaa.
- Güzel, B. B., Çakır, H., & Çelen, Y. (2020). Youtube üzerinden video destekli keman öğretimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 4(1), 31-43.
- Hüseyinova, L. (2007). Tarihi gelişim sürecinde keman. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 115-125.
- İlhan, A. Ç., & Karabulut, Y. (2018). Anadolu güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümlerindeki program değişiklikleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 51(3), 101-126.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kararoğlu, C. F. (2009). *Profesyonel keman eğitiminde başlangıç seviyesindeki metotlar ile yöntem ve tekniklerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kesendere, Y., Sakin, A. Ş., & Acar, A. K. (2020). Educators' views on online/distance violin education at Covid-19 outbreak term, *Journal for the Interdisciplinary Art and Education*, 1(1), 1-19.
- Köse, S. (2006, Nisan). *Müzik öğretmenliği eğitiminde öğrenci kaynağı olarak Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2008). *Orta öğretimde okul çeşitliliğinin azaltılması*. Genelge, 04.12.2008/81, Sayı:1608
- Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Yönetmeliği. (2009). **T. C. Resmi Gazete**, 27260, 16 Haziran 2009.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2015). Milli eğitim bakanlığı orta öğretim kurumları yönetmeliği, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_05/07092423_ogmokultanitim.pdf adresinden 5 Mart 2022 tarihinde erişilmiştir.

- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2016). Milli eğitim bakanlığı orta öğretim kurumları yönetmeliği, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf adresinden 5 Aralık 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). Ortaöğretim genel müdürlüğü, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_GYzel_Sanatlar_Liseleri.pdf adresinden 5 Aralık 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2019). Milli eğitim bakanlığı orta öğretim kurumları yönetmeliği, https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_07/16134512_yonetmelik.pdf adresinden 10 Mayıs 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Okan, S., & Arapgirlioğlu, H. (2019). Uzaktan öğretim modelinin orta seviye keman öğrenimine etkisi. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(226), 205-232.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- Quellier, P. (2002, Kasım). 21. yüzyılda müzik eğitiminin anlayışı ve yaklaşımı ne olmalıdır?. Uluslararası Avrupa'da ve Türk Cumhuriyetlerinde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongre'sinde sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Parasız, G. (2009). Eğitim müziği eksenli keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş Türk müziği eserlerinin tespitine yönelik bir çalışma. *Sanat Dergisi*, (15), 19-24.
- Sakarya, G., & Zahal, O. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan keman eğitimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 795-817.
- Sarıkaya, M. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin müzik eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin görüşleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 27(46), 92-100.
- Say, A. (2005). Keman. *Müzik ansiklopedisi* içinde (s. 255). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Somakçı, P. (2005). Mesleki müzik eğitiminde çalgı öğretimi ve çalgı öğretim elemanlarına düşen görevler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 320, 13-16.
- Sümbüllü, M. K. (2013). *Kuruluşundan günümüze Anadolu güzel sanatlar liseleri öğretim sürecinin ve mesleki müzik eğitime katkılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum Anadolu güzel sanatlar lisesi örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum.
- Şendurur, Y. (2001). Keman eğitiminde etkili öğrenme-öğretme yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 145-155.
- Talaka, E. E. (2021). Pandemi sürecinde bireysel çalgı derslerine ilişkin öğrenci görüşleri: Bir durum değerlendirmesi. M. Dalkılıç (Ed.), *Scientific Developments for Social and Education Sciences* içinde (s.149-159). İzmir: Duvar Kitabevi.
- Türk Eğitim Derneği [TEDMEM]. (2022). *2021 eğitim değerlendirme raporu*. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Türkiye Uzaktan Eğitim İstatistikleriyle Dijital Dünyanın Listelerini Zorladı. (2020). <https://www.meb.gov.tr/turkiye-uzaktan-egitim-istatistikleriyle-dijital-dunyanin-listelerini-zorladi/haber/21158/tr> adresinden 28 Nisan 2020 tarihinde erişilmiştir.

- Topalak, Ş. (2021). Müzik öğretmenlerinin bakış açısından pandemi döneminde online eğitim. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 291-308.
- Uçan, A. (1980). Çevreden evrene keman eğitimi üzerine. *ÇağdaşEğitim Dergisi*, 5(47), 19-27.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitiminde kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayın Evi.
- Uçan, A. (1996, Kasım). *Yirmi birinci yüzyıl eşiğindeki Türkiye’de Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri: Genel durum sorunlar çözümler*. I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2004). *Keman*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uslu, M. (1996, Kasım). *Türkiye’de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde AGSL müzik bölümlerinin önemi*. I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumunda sunulan bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Uslu, M. (1998). *Türkiye’de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uslu, M. (2012). Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 7-17.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Akademi Yayınları.
- Ververis, A., & Apostolis, A. (2020). Online music education in the era of Covid-19: Teaching instruments in public music secondary schools of Greece during the 2020 lockdown. *In International Conference on Studies in Education and Social Sciences*, (3), 1-9.
- 6 Eylül’de Tam Zamanlı Olarak Yüz Yüze Eğitim Başlayacak. (2021). <https://www.meb.gov.tr/6-eyulde-tam-zamanli-olarak-yuz-yuze-egitim-baslayacak/haber/23878/tr#:~:text=Mill%C3%AE%20E%C4%9Fitim%20Bakan%C4%B1%20Mahmut%20%C3%96zer%2C%206%20Eyl%C3%BCI'de%20t%C3%BCm%20kademelerde,%C3%B6%C4%9Frencilerine%20y%C3%B6nelik%20uyum%20e%C4%9Fitimi%20yap%C4%B1lacak> adresinden 28 Nisan 2020 tarihinde erişilmiştir.

8. EKLER

Ek. 1. Görüşme Formu

Görüşme Formu

Sayın Öğretmenlerim;

Aşağıdaki görüşme sorularına vereceğiniz cevaplar yalnızca; Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrenimi görmekte olan Onur ÖZTÜRKÖĞLU'nun "Güzel Sanatlar Liseleri Keman Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamaları ve Bu Konudaki Görüşlerinin İncelenmesi (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)" adlı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır.

Çalışmada; okul bilgileriniz dahil özel bilgilerinize yer verilmeyecektir.

Katkılarınızdan ötürü şimdiden teşekkür ederim.

Yaş:

Cinsiyet: E () K ()

Eğitim Durumu: a) Lisans () b) Lisansüstü ()

Hangi Güzel Sanatlar Lisesinde Görev Yapmaktasınız:

1- Kaç yıldır güzel sanatlar lisesinde keman eğitimi dersi vermektedirsiniz?

a) 1-3yıl () b) 4-6 () c) 7-9yıl () d) 10 yıl ve üzeri ()

2- Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinizle hangi dijital uygulamadan keman eğitimi dersi işliyorsunuz? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

a) Zoom () b) Google Classroom () c) WhatsApp Görüntülü Arama ()
d) Skype () e) Facetime () f) Messenger ()
g) MS Teams () h) Adobe Connect ()
ı) Diğer () (Kullanmış olduğunuz dijital uygulamayı yazınız.)

3- Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersinizde kullandığınız kaynaklarda (metot, kitap, etüt vb.) herhangi bir değişikliğe gittiniz mi?

4- Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersinizde hangi öğretim yöntemlerini kullanıyorsunuz? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

a) Gösterip-Yaptırma () b) Anlatım () c) Soru-Cevap ()
d) Suzuki () e) Orff () f) Kodaly ()
g) Taklit Etme () h) Söyleme () ı) Sunum ()
i) Diğer () (Lütfen Belirtiniz.)

5- Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinize haftada kaç saat keman eğitimi dersi vermektedirsiniz?

a) Haftada 1saat () b) Haftada 2 saat ()
c) Haftada 3saat () d) Haftada 4 saatten fazla ()

6- Sizce; keman eğitiminde yaşadığınız temel çalma tekniklerine ilişkin sorunların hangisi/hangileri, uzaktan eğitimin dezavantajlarından kaynaklanmaktadır?

a) Temel duruş pozisyonu () b) Çalgı hakimiyeti () c) Parmak duruşu ()
d) Parmak konumlandırma () e) El kasılması () f) Kol kasılması ()
g) Bilek duruşu () h) Entonasyon sorunu ()
ı) Diğer () (Lütfen Belirtiniz.)

Ek. 1'in devamı

7- Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi derslerinizde hangi temel çalma tekniklerine ilişkin sorunları düzeltmekte zorluk çekiyorsunuz? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Temel duruş pozisyonu () b) Çalgı hakimiyeti () c) Parmak duruşu ()
 d) Parmak konumlandırma () e) El kasılması () f) Kol kasılması ()
 g) Bilek duruşu () h) Entonasyon sorunu ()
 i) Diğer () (Lütfen Belirtiniz.)

8- Bir üstteki (7. Soru) soruda belirttiğiniz sorun/sorunları çözmek için destekleyici eğitimler yapıyorsanız bunları kısaca belirtir misiniz?

9- Uzaktan eğitim sürecinde Keman Eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirmelerinizi nasıl gerçekleştiriyorsunuz? (Yüz yüze mi?, Yine Uzaktan mı?, Hibrit mi?)

10- Uzaktan eğitim sürecinde Keman Eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirmelerinizi Canlı mı yoksa Video kaydından mı gerçekleştiriyorsunuz?

11- Uzaktan eğitim sürecinde Keman Eğitimi dersine dönük ölçme-değerlendirmelerinizde “Performans Gözlemi” dışında kullandığınız ölçme araçlarınız var mı? Varsa hangisi/hangileri?

12- Uzaktan eğitim sürecindeki ölçme-değerlendirme etkinliklerinde, uzaktan ölçmelerden kaynaklı ölçme hataları olduğunu düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız bu hataların hangi noktalarda yoğunlaştığını kısaca belirtir misiniz?

13- Uzaktan eğitim sürecinde keman eğitimi dersinin olumlu ve olumsuz yönlerini kendi deneyimlerinize göre çeşitli açılardan (Örneğin; ders süresi, kaynak, altyapı, ölçme-değerlendirme, öğrenci, okul idaresi, veli vb.) ifade eder misiniz?

a) Olumlu Yönleri:

b) Olumsuz Yönleri:

14- Pandemi dönemi dışında eğitim-öğretimin uzaktan eğitim veya hibrit (hem uzaktan hem yüz yüze karma) devam etmesini ister misiniz? Neden?

15- Keman eğitiminde uzaktan eğitimden kaynaklanan sorunların aşılmasında mesleki deneyimlerinize dayalı, kendinize özgü ve diğer öğretmenlere de önerebileceğiniz çözüm önerileriniz ya da uygulamalarınız oldu mu? Olduysa kısaca belirtir misiniz?

16- Uzaktan Keman Eğitimi konusunda eklemek istediğiniz düşünce ve önerilerinizi lütfen belirtiniz.

Cevapladığınız için teşekkür ederim.

Ek. 2. MEB İzinleri

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : E-20880154-605.01-39471007
Konu : Araştırma Uygulama İzni

21.12.2021

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) 25.11.2021 tarihli ve E-25919855-044-2100004115 sayılı yazı.
b) 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelge.
c) 17.12.2021 tarihli ve E-20880154-20-39300741 sayılı Makam Onayı.

Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Onur ÖZTÜRKOĞLU'nun **"Güzel Sanatlar Liseleri Keman Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamaları ve Bu Konudaki Görüşlerinin İncelenmesi (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)"** konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla yönetici/öğretmen ve öğrencilere anket çalışması yapma izin talebine ilişkin Genel Müdürlüğümüz görüşü istenilen ilgi (a) yazı ve eki araştırma ve anket soruları ilgi (b) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Araştırmanın uygulama izni ilgi (c) Makam Onayı ile uygun görülmüştür.
Bilgilerimizi ve gereğini rica ederim.

Nazan ŞENER
Genel Müdür

EK: Araştırma Önerisi ve Anket

DAĞITIM:

Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
Ordu İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu belge çevresel elektronik ortam ile imzalanmıştır.

9. ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

İlk ve orta ęretimini Prof. İhsan Koz İlkęretim Okulu'nda tamamladı. Lise ęğrenimini Trabzon Akçaabat Güzal Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü'nde tamamlayarak müzik ęğitimine ilk adımı attı. 2010 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakóltesi Güzal Sanatlar Bölümü Müzik Öğretmenliği Programını kazandı ve 2014 yılında mezun oldu. 2020 yılında Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzal Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programını kazandı ve ders dönemini tamamladı.

Öztürkoğlu, 2015 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde müzik öğretmeni olarak atanarak göreve başlamıştır ve halen aynı görevi sürdürmektedir.